

Vinko Möderndorfer

NEŽKA SE MOŽI

MATIČEK PA ŽENI

*komedija iz slavističnih logov
z monološkimi zastranitvami*

**NAGRADA: ŽLAHTNO KOMEDIJSKO PERO, Dnevi komedije, SLG
CELJE, 2010**

Napisano: 2009

Uprizorjeno: SNG DRAMA , Ljubljana, 2011

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIČEK: O žene, žene! Kaj ste ve za ene kače! Kako se sukate in zvijate okoli nas; sam med, sama dobrota vam je na jeziku – in tistikrat – nas narbolj pičite!

A.T.Linhart, Matiček se ženi, peti akt, tretji nastop

TONČEK: Nežka! Vendar te enkrat samo najdem; že dve uri sem za tabo lazil. Oh! Ti se boš možila in jaz – jaz grem v Ljubljano!

NEŽKA: Zato ker se bom jaz možila, greš ti v Ljubljano? Kako je to zastopiti?

A.T.Linhart, Matiček se ženi, prvi akt, peti nastop

BARON: Tak je tedaj okoli švigal kakor martinček.

A.T.Linhart, Matiček se ženi, prvi akt, sedmi nastop

BARON: *bere »Marija Smrekarica, Beschlüsserinn za Schwammburg contra N.N., vulgo Matiček in punctato mutui & promissi matrimonii ...*

A.T.Linhart, Matiček se ženi, drugi akt, devetnajsti nastop

MATIČEK: Tak je Smrekarica moja mamica ...?

A.T.Linhart, Matiček se ženi, peti akt, sedmi nastop

Burcatis personae:

NEŽA – tridesetletnica, punca, ki se težko odloči, romantična ljubiteljica poezije in literature

MATIJA – precej mevžast, precej okrogel možakar z bleščečo plešo, občutljivček in večni mamim sinček pri petdesetih, sicer pa profesor slovenščine na srednji poklicni šoli

TONČI – energičen, hrupen, ljubosumen, vehementen, gorostasen možakar štiridesetih let, postaven, čeprav nabit, tudi z bleščečo plešo in z lastno avtomehanično delavnico ter posredništvom za prodajo beemvjev, mercedesev in toyot

MAMICA –mrtva bp

PRVO DEJANJE

Prizorišče:

Dnevna soba. Na dnu veža. Vidimo vhodna vrata. Levo vrata v kuhinjo. Desno vrata v spalnico.

Stanovanje je prijetno urejeno. Nobenih odvečnih predmetov. Mizica, stoli in precej velik *faterštul*. Stol z visokim naslonjalom, primeren za prijetno sedenje in prebiranje debelih knjig. Prav takšen stol lahko vidimo tudi v prvem dejanju znane Linhartove igre. V njem se človek kar izgubi.

Nasproti stola polica in na njej črna žarna posoda. Replika grške žarne posode.

Kar nekaj zelo debelih slovarjev leži vsepovsod.

PRVI PRIZOR

Matija, okrogel, plešast možakar sedi v svojem stolu. To je velik in globok »faterštul« z visokim naslonjalom. Stol je oblečen v blago pastelnih barv. Malo angleško se čuti.

Matija ima roke sklenjene v naročju. Na kolenih mu leži velik slovar. Zadovoljen je. Prijazno se smehlja. Potem se nenadoma spomni ... Zakliče v smeri kuhinje.

MATIJA

Pa da ne bo preveč mastno!

Iz kuhinje se nihče ne oglasi. Matija modruje sam zase ...

MATIJA

Če bo preveč mastno, me bo pekla zgaga. In če me peče zgaga, potem ne morem spat. Če pa ne spim, me boli glava, zato ne morem zajtrkovat ... Če pa ne zajtrkujem, sem zmeden, izgubim orientacijo, pozabljam stvari, zamujam na sestanke in predavanja. Če pa zamudim predavanje, me lahko ravnatelj odpusti. In pri mojih letih, kje bom dobil novo službo?! Nisem več mlad. Brez redne zaposlitve ne bom mogle plačevati kredita in banka mi bo prodala stanovanje. Pristanem lahko med klošarji. Klošarji pa so kar naprej na cesti. Pozimi in poleti. Jaz pa se pozimi zelo hitro prehladim in če se bom prehladil, potem bom dobil pljučnico. Pljuval bom kri, tako kot naši modernisti. Pa tudi Srečko Kosovel je

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

pljuval kri, zato je mlad umrl. In Murn, in Kette. Cankar ni pljuval krvi. On je bil izjema. In ko bom pljuval kri, ne bom mogel iti k zdravniku, ker bom klošar. Umrl bom na cesti. Namesto v krsto, me bojo stlačili v plastično vrečko ...

Spet zakliče v smeri kuhinje.

MATIJA

Zato, lepo te prosim, Nežka, pazi, da ne bo premastno!!

DRUGI PRIZOR

Iz kuhinje pride Nežka. Prijazna punca tridesetih let. Okrog pasu ima predpasnik s srčki. Do svojega Matije je zelo nežna. Drug z drugim občujeta kot dva mlada in sveža zaljubljenca ...

NEŽA

Kaj si rekel, Matiček moj? Nisem slišala, ravno sem dajala v pečico ...

MATIJA

Da ne bo mastno.

NEŽA

Veš, da ne bo.

MATIJA

To je lahko smrtno nevarno.

NEŽA

Postrv v pečici. S krompirjem.

MATIJA

Postrv? A je mastna?

NEŽA

Tisto je krap. Postrv je pusta.

MATIJA

Če bo preveč pusta, tudi ne bo dobro. Sem bral, da je pri pustih ribah velika nevarnost, da se kost slabo odlušči od mesa. In potem jo lahko nehote pogoltneš ...

NEŽA

Jaz ti bom očistila, srček.

MATIJA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

In potem se zatakne v grlu in se zadušiš ...

NEŽA

Imam tečaj prve pomoči, golobček moj ljubi. Dajala ti bom usta na usta. Poljub življenja.

MATIJA

A mi boš res?

NEŽA

Veš da, morski prašiček ljubljani!

MATIJA

Pridi k meni, zlata ribica poredna! Kar sem sedi, na Slovar slovenskega knjižnega jezika, da boš bliže mojim ustnicam!

Neža mu sede na kolena, kjer ima Matija debelo knjigo. Res je bliže njegovim ustnicam.

Zelo sta nežna drug z drugim.

NEŽA

A me kaj ljubiš, bolhec?

MATIJA

Ljubim te, hortenzija ljuba!

NEŽA

A me ljubiš tako močno, da bi se oženil z mano, mucek moj?

MATIJA

Veš da, oženil se bom s tabo, kot tukaj, na mojem slovarju sediš!

NEŽA

In si ne boš premislil?

MATIJA

Pri petdesetih, miškica navihana, se človek nima več kaj premišljat.

NEŽA

O, glodalček luškani!

Si izmenjujeta nežnosti.

NEŽA

Zdaj pa moram še krompirček narezat. A boš zdržal brez mene, kahljica moja cartkana?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA

Bom, luskinica ljubljena! Če sem petdeset let zdržal brez tebe, bom pa še ...

NEŽA

Pol urice, pujsek moj ... Potem bova večerjala ... In potem ....

MATIJA

In potem posteljica?

NEŽA

In slovenske ljudske pesmi!

MATIJA

Pela mi boš?

NEŽA

Ja. *Vsi so venci beli, samo moj zeleni ... Pusa, pusa!*

MATIJA

Cmok, cmok!

Se drobno poljubljata.

Neža odskaklja v kuhinjo.

TRETJI PRIZOR

Matija se zadovoljno zlekne v svoj stol.

MATIJA

Res bi bila škoda, če bi umrl kot pozabljen klošar. Zapakiran v plastični vrečki. In to zdaj, ko sem jo komaj našel, Nežo, mojo Nežko! Tudi zadušiti z ribjo kostjo bi se bilo škoda. Moram biti pazljiv pri hranjenju. Čeprav ne bi bilo narobe, če bi se malce dušil. Mislim, če bi se pretvarjal, se malo poigral ... In bi potem dobil usta na usta. Ah, moja Nežka zna tako lepo oživljati. Še tako mrtva stvar oživi pod njenimi rokami. In kako sesa! Takoj, ko se je vselila, to se je zgodilo točno pred štirinajstimi dnevi, mi je posesala stanovanje. Vsa leta, kar sem živel samsko življenje, nisem bil dovzeten za prah. Ona pa je rekla: *Ljubi moj Matiček, če hočeš da polno zaživim pri tebi, ti bom najprej posesala.* In je. Bilo mi je všeč, ko je zagrabila za cev sesalnika, ki sem ga, roko na srce, zelo redko uporabljal, in zaplesala z njim po stanovanju kot balerina. Sedel sem tu, prav tu, na tem mojem ljubem

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

stolu, kjer sem preštudiral toliko lepih knjig, in bil sem popolnoma vznemirjen, ko sem jo gledal, kako sesa. Kakšen ples! Kakšni poskoki! Kakšna gracioznost! Res, da je pri tem na kosce šla moja najljubša vaza, replika kretske lončene posode, kamor so v dvanajstem stoletju pred našim štetjem spravljali olivno olje, in tudi polica s slovarji in leksikoni ni zdržala generalnega čiščenja, pa še nekaj drobnarij, med drugim lučka ob postelji, iz muranskega stekla, se je spremenila v črepinje, vendar, splačalo se je potrpeti! Nežka je moja zadnja postaja. Iz okorelega samca, profesorja slovenskega jezika na srednji poklicni šoli, oddelek lesarstvo, je v štirinajstih dneh naredila strastnega ljubimca in v korenu spremenila moje življenje. In zdaj mi kuha, pere, me ob večerih masira. Ima res zlate roke! Križ me, odkar sva fant in dekle, ne boli več. Pogovarjava se o literaturi, poje mi ljudske pesmi, jaz ji predavam o moderni, ji razlagam *Slovo do mladosti* in *Krst pri Savici*, vsaj enkrat na dan pa se igrava, žgečkava in počenjava zelo raznovrstne posteljne zadeve ... O katerih, roko na srce, se mi ni niti sanjalo. Tudi v svetovni literaturi nisem prebral nič podobnega. Ah! Ah!! Pa še nekaj je, kar mi je zelo všeč pri Nežki: vsak dan pobriše prah z moje mame.

Matija vstane in gre do police, kjer stoji črna žarna posoda. Spoštljivo jo vzame v roke.

MATIJA

Mamica, kajne, da je moja Neža tudi tebi všeč?

Mamo vrne na polico.

MATIJA

Mama je mrtva že dvanajst let, tri mesece, šest dni in nekaj malega ur, pa se mi še vedno zdi, kot da bi bila še včeraj živa. No, nisem čudak ali posebnež ali zblojenec, morda bi lahko kdo rekel, da sem celo perverznež, ker imam mamo kar doma ... Kje pa! Popolnoma normalen slavist sem. Mamo pa imam na polici, ker je to bolj praktično. Ni mi treba plačevati parcele na pokopališču, ni mi treba nosit cvetja, prižigat svečk, čistit plevela, se pogovarjat s sorodniki in imetniki sosednih pokopaliških parcel. Ves ta čas lahko porabim koristneje, za branje literature na primer, za listanje slovarja slovenskega knjižnega jezika, ali pa za brskanje po etimološkem slovarju. Kar imam še rajši. Ljubim odkrivati izvor besed! Sem neke vrste znastvenik. Zdaj na primer sem si zadal nalogo, da bom poiskal čim več besed in besednih zvez, s katerimi se lahko izrazi ljubezenska naklonjenost. In

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Nežka mi je pri tem zelo v pomoč. No, da se vrnem k mami ... Mamico imam na polici zato, ker je to jako praktično. Tako jo imam vsak dan na očeh, ne da bi mi bilo treba z avtobusom na Žale. In ona ima mene tudi vsak dan na očeh. Ko utrujen od listanja po slovarjih, teh zakladnicah besednega bogastva, dvignem pogled, se zagledam v žaro in se spomnim na svojo mamico ... Tudi ona je bila slavistka. Prepričan sem, da je zadovoljna, ko vidi, kako njen sin sedi v njenem stolu in odkriva nove in nove besede in besedne zveze ... Pa še lepo jo je videti. Mislim, žaro, ne mamu. Mama je zdaj prah, v katerega se povrnemo. Žara pa je lepa. Replika grške žarne posode iz pred sokratskega obdobja. No, in tudi moja punca Nežka jo spoštuje. *Vsi bi morali imeti starše na polici*, je rekla. *Če bi jaz imela svoja dva pravi čas na polici, mi ne bi tako težila in moja mladost mi ne bi tako težko padla*. Ja, moja Nežka je moja sreča, ki me je doletela na kasne zrele dni.

ČETRTI PRIZOR

Neža vstopi.

NEŽA

Si me klical, kužek moj?

MATIJA

Ne, luskinica draga, sam s sabo sem malo pokramljal.

Neža ga objame.

NEŽA

To se boš moral odvaditi, srčko! Nisi več samec, zdaj imaš mene.

MATIJA

Saj veš, Nežka, da je *navada železna srajca*. V mojem primeru zelo zelo železna.

NEŽA

Z mano se lahko pogovarjaš!

Matija vstane iz svojega stola, pazljivo odloži slovar in se približa Nežki.

MATIJA

Bom, bom! Obljubim. Delam na tem. Ampak, saj veš, ko mi je pred dvanajstimi leti, tremi meseci, šestimi dnevi ter nekaj malega urami umrla mama, sem se v svoji samoti navadil sam s sabo komunicirati. In pa z mamico, seveda. To me je vedno pomirilo. Sploh pa me

pomirja zdaj, ko mamica ne odgovarja več. Ko je bila še živa, sem zelo težko prišel do besede.

NEŽA

Razumem, špehek ljubi, *čas bo vse zrihtal*, kot pravijo, *čas vse spremeni*, midva mu bova pa pomagala. Tudi mamico bova preselila ...

Matija se kar malo prestraši.

MATIJA

Pa ne še zdaj. Kdaj drugič.

NEŽA

Seveda, s časoma! Ko bo čas, jo bova dala v omaro in jo bova vzela ven samo včasih.

Matija ni preveč zadovoljen.

MATIJA

No, bova videla ...

NEŽA

Bova, bova.

Neža ga poljubi.

Pusa, pusa, pujček moj.

MATIJA

Cmok, cmok, cmokica moja mala!

Se objameta in poljubljata.

NEŽA

Joj!

MATIJA

Kaj? Sem ti na nogo stopil?

NEŽA

Ne, ne ... Tega sem vajena.

MATIJA

Oprosti, če je bolelo.

NEŽA

Samo prvič, zdaj sem se navadila. Spomnila sem se ... Krompirček sem dala peči. Soli je pa zmanjkalo. *Brez soli pa ljubezni ni*, kot pravijo.

MATIJA

Kaj bova pa zdaj?

NEŽA

Riba se peče, krompirček tudi, sol boš pa skočil v supermarket iskat.

MATIJA

Zdaj? Takoj?

NEŽA

Takoj, takoj, pleško moj luškani! Ko bi ti vedel, kako me vznemirjaš! Naj te poljubim na tvojo bleščečo plešico!

MATIJA

O, to imam rad!

Matija poklekne in ji nastavi svojo plešo.

Neža ga nekajkrat cmokne.

NEŽA

Tako. Zdaj pa v trgovino!

MATIJA

Takoj, koprivica ljubljena!

Se odpravi k vratom.

MATIJA

Nemudoma bom nazaj.

Zapre vrata za sabo.

PETI PRIZOR

Neža jezno zakorači k mamini žari.

NEŽA

Še malo, pa boš romala v omaro.

Trkanje.

Neža hiti odpirat vrata

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Matija pred vrati.

NEŽA

O, to je bilo pa res nemudoma.

MATIJA

V copatah sem. In brez plašča, zunaj pa mraz. In ključe sem pozabil.

NEŽA

Joj, pozabljivček moj! Takoj copatke dol! In plašček gor!

Matija sezuje copate, obuje čevlje in si obleče plašč.

MATIJA

Takoj se vrnem.

NEŽA

Pusa pusa!

MATIJA

Cmoki cmoki!

Matija odide.

Neža se obrne k mamini žari.

NEŽA

Kaj me tako gledaš?! Matija bo krasen mož. Ko se te bova enkrat znebila, se bo tudi nehal pogovarjati sam s sabo. Mislim, s tabo. Čisto dovolj si ga imela, zdaj ga bom pa še jaz malo ...

Trkanje.

Neža odpre vrata

Matija se vrne.

MATIJA

Pozabil sem denarnico. In ključe!

NEŽA

Joj, joj, brez denarja se pa danes res nič ne dobi ...

Matija vzame denarnico s police.

MATIJA

Komaj čakam, da se vrnem.

NEŽA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Jaz tudi, golobček moj!

Matija odide.

Nežka se spet obrne k mamini žari.

NEŽA

A vidiš, kaj si naredila iz njega!

Trkanje.

Neža odpre vrata

Matija se vrne.

MATIJA

Kaj moram kupit?

NEŽA

Sol za krompirček.

MATIJA

Točno! Brez soli ...

NEŽA

... ljubezni ni.

Matija hoče oditi.

NEŽA

Ključče!

MATIJA

Saj res!

Matija vzame ključče in odide.

Nežka se obrne k mami.

NEŽA

Lahko si srečna, da sem ga našla. Si predstavljaš, kaj bi bilo z njim čez leta?! V stolu bi ždel in s tabo bi se pogovarjal. Tako pa sva se srečala in se zaljubila! Kar glej, ja, boš videla, tvoj sin bo z mojo pomočjo postal pravi moški. In otroke bova imela. Sem ravno v pravšnji dobi. Rešila ga bom! Ti to ni všeč, kaj? Jasno, da ti ni ...

Trkanje, ki Nežo spravi k sebi..

NEŽA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Kaj pa počnem?! Ne morem verjeti, sama s sabo se pogovarjam! Skrajni čas, da spravim mamu na podstrešje in v omaro.

Trkanje.

NEŽA

Sicer bova oba znorela. Kaj je spet? A moj profesor zmedeni ni vzel pravih ključev ...?

Odpre vrata.

ŠESTI PRIZOR

Pred vrati stoji Tonči.

Čokat in plečat moški. Pravo nasprotje subtilnega in razmišljujočega Matije. Sicer pa tudi plešast. Njegova pleša sveti kot žaromet.

Neža je zelo presenečena. Nekaj časa ga gleda. Tonči pa se ji srečno nasmehne, kot človek, ki je končno našel ...

NEŽA

Me ni doma.

Neža skuša zapreti vrata, toda Tonči podstavi nogo.

NEŽA

Sem rekla: Ni me doma.

TONČI

Če te pa vidim.

NEŽA

Narobe vidiš.

Neža spet poskuša zapreti vrata. Tonči spet podstavi nogo.

TONČI

Poleg tega nisi tu doma.

NEŽA

O, ja, pa sem!

TONČI

Pri meni si doma.

NEŽA

Nikoli več!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Spet poskuša zapreti vrata.

TONČI

Iskal sem te.

NEŽA

Noga!

TONČI

Kaj?

NEŽA

Tvoja noga je na poti mojim vratom.

Tonči pogleda svojo nogo. Potem jo umakne in vstopi v stanovanje.

TONČI

Joj, oprosti.

SEDMI PRIZOR

Tonči se sprehodi po sobi, kot da je doma. Nežka nekaj časa stoji pri vratih, potem jih zapre.

TONČI

Tu si se torej ugnezdila. Malo dolgočasno, ampak čedno.

NEŽA

Kako si me našel?

TONČI

Po naključju.

NEŽA

A! Zasledoval si me!

TONČI

Ne nalašč.

NEŽA

Se mi je kar zdelo. Spodaj v veži sem zavohala tvoj ogabni parfum. *Cvetoče koprive!*

TONČI

Cvetoči jasmin.

NEŽA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Vedno mi je bil zoprn.

TONČI

Ti si mi ga kupila.

NEŽA

Takrat sem še mislila, da si bolj subtilen. Zmotila sem se. In tvoj avto. Se mi je zdelo, da sem ga videla. Parkiran je spodaj, na drugi strani ceste.

TONČI

Drugje ni bilo prostega mesta.

NEŽA

Stanuješ čisto na drugem koncu, parkiraš pa pod mojim oknom!

TONČI

Ob večerih se rad malo sprehodim. Parkiram v tem delu mesta in se peš vrnem domov.

NEŽA

To je najmanj deset kilometrov!

TONČI

Se pač rad razmigavam.

NEŽA

Tega se pa ne spomnim. Da bi se ti razmigaval! Ja, iz enega konca kavča na drugega.

TONČI

To pa ni res!

NEŽA

Niti do hladilnika nisi šel sam. Jaz sem ti pivo nosila. In nikoli nisi hotel na kakšen lep nedeljski izlet.

TONČI

Ne boš rekla, da te tvoj novi na izlete vodi.

NEŽA

Seveda me.

TONČI

No, kam?

NEŽA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Kam, kam! V nedeljo me je peljal v Hrastovlje na smrtni ples.

TONČI

Smrtni ples? A je pogrebnik?

NEŽA

Ne. Intelektualec! Slavist! Spozna se na umetnost!

TONČI

Jaz pa na avtomobile. Kar je tudi umetnost! In da boš vedela, v nedeljo sploh nista šla iz stanovanja.

NEŽA

Kako nisva šla! Seveda sva hotela iti na smrtni ples.

TONČI

Tipično! Zate je *hoteti in narediti* eno in isto. (jo oponaša) *Saj sem se včeraj zvečer hotela ljubiti s tabo, kužek moj!* Pa se nisi. Kar spomni se, kolikokrat si mi tako rekla. In mimogrede, kadarkoli si mi poklicala *kužek moj*, mi je šlo na bruhanje.

NEŽA

Meni je pa šlo na bruhanje, ker ti je vedno smrdelo iz ust. Smrdel si kot pivovarna.

TONČI

Po treh pivih! Nemogoče!

NEŽA

Ena gajba piva je bila zate vedno (ga oponaša) *samo trije pivoti!* Sicer me pa zelo zanima, kako veš, da nisva nikamor šla. Si naju zalezoval, kaj? Stražil pred hišo?! To je zrelo za policijo!

TONČI

Ti mi raje povej, kaj sta počela vso nedeljo? Do dvanajstih sta imela rulete dol.

NEŽA

Ljubila sva se. To!

Tonči se vidno razburi.

TONČI

Jaz ga bom ubil! Razstavil ga bom kot dvotaktni motor in ga na dežju pustil razstavljenega! Sicer pa ... Alo, Neža, domov greva!

NEŽA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Nikamor ne grem! Poslušaj, tepec! Midva nisva več par! Pustila sem te in ti si rekel: *kar pejt!* in si čisto mirno odprl novo pivo. Niti oči nisi snel s televizorja.

TONČI

Če je pa bilo svetovno prvenstvo! Finale! Yuventus proti Barceloni! Poleg tega sem bil prepričan, da se hecaš.

NEŽA

Pa se nisem.

TONČI

Ampak zdaj si se pa premislila in bi rada šla z mano domov, je tako? Alo, kje imaš svoje reči?! Greva!

NEŽA

Ne grem, vol zagamani avtomehanični!

TONČI

Kaj pa, če ti obljubim, da te jaz peljem na izlet v tisti hrastov gozd.

NEŽA

V Hrastovlje.

TONČI

Točno tja.

NEŽA

Ne. Prepozno je.

TONČI

Ja, imaš prav, zdaj je res malo pozno. V nedeljo greva! Ne, v nedeljo ne morem, imamo avtoličarski piknik. Lahko pa greva v soboto. Še rajši pa drugo soboto, ali nedeljo ...

Kakor boš želela. Če ne bo deževalo.

NEŽA

Tonči, konec je. Nепreklicno konec.

Tonči obnemi.

Potem se razjoka.

TONČI

Ampak Neža, jaz te vendar ljubim!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

NEŽA

Ne mi zdaj tukaj cmizdrit! Moj Matija se lahko vsak hip vrne. Samo v supermarket je skočil.

TONČI

Sem ga videl, ja, razbijalca zakonov!

NEŽA

Midva nisva bila poročena. Samo obljubljal si. *Drugo soboto, drugo soboto ... Če ne bo deževalo.* In vsako soboto je deževalo. Ali je bila pa kakšna tekma. Ali pa je imel kolega električar rojstni dan ...

TONČI

Si me zato zapustila? Ampak, to lahko popraviva. Že naslednjo soboto ...

NEŽA (ga prekine)

Tonči, lepo te prosim, sprijazni se! Med nama je res konec. Že dolgo je bilo konec. Med nama ljubezni ni. Preveč različna sva. Zdaj sem z drugim. Drugega imam rada.

TONČI

Pojma nimaš, kaj govoriš. Še vedno me ljubiš!

NEŽA

Niti pod razno.

TONČI

Zmedena si. Vedno si bila zmedena.

NEŽA

Tonči, pojdi zdaj. Ne uničuj mi nove zveze. Nisem več mlada. Biološka ura teče in nič ne reče. Občutek imam, da sem končno našla pravega.

Tonči se usede v kavč in prekriža roke v naročju.

TONČI

Počakal ga bom. Pomenil se bom z njim. Kot mož z možem. Vse mu bom razložil.

NEŽA

Ne nori! Nič mu nisem povedala o tebi. Pojma nima, da sem pred njim imela koga.

TONČI

Kaj, a je mislil, da si še vedno devica? Ha! Devica pri tridesetih!

NEŽA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

To ne ...

TONČI

Kaj pa?

NEŽA

Rekla sem mu, da pred njim že *dolgo* nisem nikogar imela.

TONČI

Zatajila si me!

NEŽA

Moški nimate radi, da je kakšen pred vami.

TONČI

Še pred štirinajstimi dnevi sva bila skupaj!

NEŽA

Rekla sem mu, da sem bila z nekom že zelo davno davno ...

TONČI

Torej, z mano si bila *že zelo davno davno*?

NEŽA

In da si mrtev.

TONČI

Kaaj? Mrtev sem?

NEŽA

No, ne ti, tisti, s katerim sem bila davno davno.

TONČI

Ampak bila si z mano! Pet let!

NEŽA

Predolgo.

TONČI

Kako si me lahko tako grdo zatajila? Kačo sem redil ...

NEŽA

Začutila sem, da mu ne bi bilo všeč, če bi mu povedala, da sem bila z nekom še pred štirinajstimi dnevi. Občutljiv človek je. Malce konzervativen. Slavist. Z mamó živi.

TONČI

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Kaaj? Z mamó? On lahko živi z mamó, moja mamico si pa hotela na vsak način spraviti v dom.

NEŽA

Vedno se nama je motala po hiši.

TONČI

Za mojo delavnico vodi računovodstvo.

NEŽA

Zato ji še ni bilo treba stanovat pri nama.

TONČI

A *njegova* mama je pa dobra?!

NEŽA

Mrtva je.

TONČI

Kako ... kako lahko potem živi z njo ...?

Neža pokaže na polico, kjer stoji žara.

NEŽA

Z mrtvo taščó se nekako še da. Pa še njo bom počasi spravila v omaro in na podstrešje.

TONČI

Tip je bolnik. Perverznež!

NEŽA

Samo tako občutljiv je.

TONČI

A jaz pa nisem občutljiv?

NEŽA

Kadar gre za tvoje avtomobile, potem si.

TONČI

Jaz ne bi nikoli zahteval, da zatajiš svojo nekdanjo ljubezen in živiš z mrtvo mamico.

NEŽA

Hotel si, da živim z *živo* mamó. Kar je huje.

TONČI

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Počakaj, no! O moji mamici pa ne boš takole ...

NEŽA

Poleg tega si bil ljubosumen na vse moje bivše.

TONČI

Kaj ... *Vse?* Rekla si *vse*. Jih je bilo več? Meni pa si trdila, da je bil samo Pavle.

NEŽA

Živčno me delaš, živčno! Seveda je bil samo Pavle.

TONČI

Kako naj ne bi bil ljubosumen na smrkavca! Kar naprej si govorila o njem. Vanj si bila zaljubljena.

NEŽA

Ja, in imela sem pet let. V vrtcu sva bila skupaj. Bil je moja prva ljubezen. Vseh najinih pet let sem ti morala prisegat, da imam tebe rajši, kot sem imela Pavleka.

TONČI

Pa kaj! Sem pač ljubosumen tip moškega.

NEŽA

Vsi ste isti.

OSMI PRIZOR

Sliši se rožljanje ključa in odpiranje vrat.

MATIJA (pred vrati)

Artičokica moja, sem že nazaj!

Neža plane k vratom. Ko se vhodna vrata odpirajo, se Neža z vso težo nasloni nanje in jih spet zapre. Matija ostane pred vrati. Neža tišči vrata.

NEŽA

Zunaj počakaj, zunaj počakaj, kužek moj!!

TONČI

A njemu tudi rečeš *kužek moj?*

NEŽA (Tončiju)

Psssst!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA (pred vrati)

Zakaj pa, mišika cartkana?

NEŽA

Ker ... Ker ... imam presenečenje ...

TONČI (šepeta)

A on te pa lahko kliče *mišika*? Jaz te pa nisem smel klicat niti *mucka*.

NEŽA (šepeta)

Zgini! Tonči, lepo te prosim, zgini!

MATIJA (pred vrati)

Kakšno presenečenje?

NEŽA

Za rojstni dan.

MATIJA (pred vrati)

To je pa res lepo!

NEŽA (šepeta Tončiju)

Če si me imel rad ... lepo te prosim ... Spravi se ven! Ne uniči mi moje nove veze. Mojega novega življenja.

TONČI (šepeta)

Prav. Grem. Ampak samo, če se vrneš k meni.

NEŽA (šepeta)

Izsiljevalec!

MATIJA (pred vrati)

Kaj si rekla?

NEŽA

Da ... da ... imam presenečenje.

TONČI (šepeta)

Počakal ga bom in se bova zmenila.

NEŽA (šepeta)

Lepo te prosim ... Pojdi!

TONČI (šepeta)

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Če se vrneš k meni.

NEŽA (šepeta)

Bom razmislila. Samo pojdi zdaj!

TONČI (šepeta)

Boš razmislila?

NEŽA (šepeta)

Bom.

MATIJA (pred vrati)

Ampak, rojstni dan imam šele čez pol leta.

NEŽA (glasno)

Nič hudega, nič hudega.

MATIJA (pred vrati)

Zakaj pa ne smem v svoje stanovanje?

NEŽA

Ker zavijam. (šepeta Tončiju)) Odidi! Prosim te!

MATIJA (pred vrati)

A darilo?

NEŽA

Kaj?

MATIJA (pred vrati)

Zavijaš darilo za moj rojstni dan, ki ga bom imel šele čez pol leta?

TONČI (šepeta)

Kako naj izginem?

NEŽA (šepeta)

Skozi okno! Hitro! Hitro!

Tonči gre proti oknu. Odpre ga. Pogleda čez.

MATIJA (pred vrati)

A se s kom pogovarjaš?

NEŽA

Jaz? Ne. Ja! S tvojo mamico.

MATIJA (pred vrati)

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Ti tudi?

NEŽA

Ja. Od tebe sem se navadila. Pokazala sem ji darilo ...

Tonči se vrne.

TONČI (šepeta)

Šesto nadstropje.

NEŽA (panično šepeta)

Naredi to zame! Naredi to zame!!

TONČI (šepeta)

Nisem nor.

Matija pobuta po vratih.

MATIJA (pred vrati)

Nežka, odpri!

NEŽA

Takoj! Samo darilo še skrijem ...

Matiček poskuša odpreti vrata ... Neža plane k Tončiju in ga potisne za Matijin stol, ki ima tako visoko naslonjalo, da se od vrat ne vidi, če kdo čepi za njim.

DEVETI PRIZOR

Matija vstopi. Neža se hitro usede na rob stola in začne izzivalno bingljati z nogama ...

Matiček ima v rokah vrečko s krompirjem. Presenečeno se zagleda v Nežo. Tonči pa je na vseh štirih skrit zadaj za stolom.

NEŽA

Živjo!

MATIJA

Živjo!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Gledata se.

MATIJA

A darilo si pa že skrila?

NEŽA

Darilo?

MATIJA

Za moj rojstni dan?

NEŽA

Ja. Skrila sem ga.

Neža se neumno zasmeji.

Potem še enkrat. Bolj neumno.

Matija jo presenečeno gleda.

MATIJA

Kaj pa ti je? Ti je slabo?

NEŽA

Ne. Mislim, ja! Vznemirjena sem.

MATIJA

Zaradi darila?

NEŽA

Ja.

MATIJA

Če želiš, me lahko poljubiš na plešo. Če te bo to pomirilo?

Za stolom se Tonči poskuša ljubosumno dvigniti. Neža ga z roko za svojim hrbtom udari po glavi.

TONČI

Au!

MATIJA

Kaj?

NEŽA

Jau! To pa zelo rada, kužek moj.

MATIJA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Pa daj!

Matija poklekne in nastavi plešo. Neža ga na hitro cmokne in takoj spet sede na rob stola, da bi preprečila pogled na Tončija, ki čepi na vseh štirih za stolom.

MATIJA

To po ni bilo preveč strastno.

Matija vstane.

NEŽA

Saj veš, pred večerjo sem vedno bolj hladna.

MATIJA

Res?

Neža prikima in se neumno zasmehi.

Matija zmagoslavno dvigne vrečko s krompirjem.

MATIJA

Komaj sem dobil krompirček.

NEŽA

Super!

Matija odloži vrečko s krompirjem na mizo in sleče plašč. Drži ga v rokah.

MATIJA

Nisem se mogel spomnit, si mi naročila sol za krompir ali krompir za sol.

NEŽA (zmedeno)

Super!

MATIJA (navihano)

No, kaj si mi naročila?

NEŽA

Super!!

MATIJA

Mislil sem si: če je rekla sol in bom prinesel krompir, bo moja koprivica huda, če pa bom prinesel sol in je mislila krompir, bo pa ... pa bo ... tudi huda. In tako sem prinesel ...

Zmagoslavno potegne iz žepa vrečko s soljo.

MATIJA

... oboje!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

NEŽA

A! Res ... Super! A lahko neseš *oboje* kar v kuhinjo ...

Matija je zelo zadovoljen sam s sabo.

MATIJA

Sem pameten, kajne? Tvoj bajsek plešasti je pameten! Nisem zaman slavist in profesor na srednji lesarski. Ker nisem bil prepričan, kaj si mi naročila, sem kupil krompir *in* sol!

NEŽA

Kar v kuhinjo. Prosim, kar v kuhinjo.

MATIJA

Ne greš z mano? Bova skupaj posolila in dala v pečico.

NEŽA

Ne. Kar pojdi! Jaz bi še malo sedela tukaj. In razmišljala. Joj, koliko imam še za razmisliti!

Matija jo sumljivo gleda.

Neža se bedasto nasmaha.

MATIJA (resno)

Nekaj skrivaš.

NEŽA

Kje?

MATIJA

Zadaj, za stolom.

NEŽA

Res? Se ti zdi?

MATIJA (spet veselo)

Darilo za moj rojstni dan, ki ga imam šele čez šest mesecev, si skrila zadaj. O, ti lumpika moja navihana!

NEŽA

Ne ... Ja ... Pravzaprav ...

Matija se ji počasi približa. Hoče pogledati za stol.

MATIJA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Lahko pokukam?

NEŽA

Presenečen boš, če boš pokukal ...

MATIJA

Seveda bom. Zato se pa tudi reče *presenečenje*.

Matija hoče okoli stola, da bi pogledal zad.

NEŽA

Matiček, počakaj ... Naj ti razložim ...

Neža mu zastavi pot. Iz rok mu potegne plašč ...

NEŽA

A ne bi raje obesila tvoj plašček ...

Matija se ne da motiti. Izmakne se ji, tako da Neži plašč ostane v rokah, in gre okoli nje ... Hkrati pa se okoli stola, v nasprotni smeri, po vseh štirih splazi tudi Tonči.

MATIJA

Tudi mamica mi je skrivala darila, pa sem jih vedno našel.

MATIJA

Hop!

Matija skoči in pogleda za stol.

Nežka zamiži.

Tonči se je pravočasno izmuznil in zdaj je na vseh štirih skrit pred stolom. Matija ga ne vidi.

MATIJA

In nič.

Matija počepne, da bi natančneje pogledal za stol in pod stol.

Neža odpre oči, pred sabo zagleda Tonija.

MATIJA

Dobro si skrila darilo ... Nežka, dajva se igrat vroče mrzlo ... Saj veš: mrzlo, mlačno, toplo, vroče, še bolj vroče, najbolj vroče ...

Neža porine Tončija v stol in ga na hitro pokrije z Matijevim plaščem.

Matija se isti hip dvigne izza stola.

MATIJA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Vročje mrzlo sva se igrala z mamico, kadar nisem našel darila. Mamica ga je vedno skrila v svoj čevelj ali pa pod krilo, včasih zadaj za holahopke ... Seveda, če je bilo darilo manjše vrste, recimo kakšen bombon ali pa šilček za moj svinčnik ...

Matija počasi vstaja.

MATIJA

No, ljubika moja, koprivica cartkana, kje je darilo?

NEŽA

A ne bi raje počakal ...

MATIJA

Pol leta? Zdaj, ko si mi povedala, da ga imaš. Ne vem, če bom zdržal. Kadar mi je mamica povedala za darilo prekmalu, nikoli nisem zdržal. Tako dolgo sem iskal, da sem ga našel. Enkrat sem našel bonboniero. Zelo veliko bonboniero. Na skrivaj sem hodil v skrivališče, v omaro, pod kupček z maminim perilom, in jedel bombone. Vsak dan enega. V prazne papirčke pa sem zavijal kamenčke, ki sem jih prinesel iz parka in jih dajal nazaj v tiste vdolbinice, kjer so bili prej bomboni. Ampak se je zgodilo, da je mamica ...

Stopi k mamini žari na polici in jo vzame v roke.

MATIJA

Ane mamica? V šoli si zvedela, da ima tvoj ravnatelj naslednji dan rojstni dan in ker je bil ravnatelj tudi partijski sekretar, ti pa uboga slavistka, učiteljica samohranilka, si se mu hotela prikupit. Tisti večer, ko si prišla iz šole, so bile trgovine že zaprte in si si mislila, *kar bonboniero mu bom nesla, za mojega Matička bom pa kupila novo, saj Matiček še ne ve zanjo.* In si mu jo nesla. Ha, ha, ha! Bil je zelo vesel, ane mamica? Bila si prepričana, da te bo sprejel v stranko in ti zato avtomatično povišal plačo. Ampak naslednji dan ... ha, ha, ha ... Pa nisi bila več tako prepričana v to ... Ravnatelj je prišel v šolo zelo kislega obraza. In spredaj sta mu manjkali štirje zobki ... Oba sekalca. Enka in dvojka. Levo in desno. Spodaj in zgoraj. Ha, ha, ha ...

Matija med smehom položi mamino žaro nazaj na polico.

Neža ne ve, kaj bi ... Tonči je ves čas kukal izpod plašča na stolu in ona ga je ves čas Matijeve pripovedi pokrivala ....

MATIJA (Neži)

Tako je to z darili. Zato je bolje, če si se mi že izdala, da mi kar takoj pokažeš darilo ...
Tako dolgo ga bom iskal, dokler ga ne bom našel. In potem se lahko zgodi kaj
nepredvidkljivega. Tako kot moji mamici. Ane, ljubka moja?

NEŽA

Prav. Pokazala ti ga bom.

MATIJA

Komaj čakam!

NEŽA

Ampak, potem.

MATIJA

Kdaj?

NEŽA

V postelji. Po večerji, ko bova v postelji. Zdaj pa, lepo prosim, nesi krompirček v kuhinjo.
Pridem takoj za tabo.

*Matija se približa Neži in jo objame. Za njegovim hrbtom stol in v stolu s plaščem
pokrit Tonči.*

MATIJA

O, to bo pa lušno! Jaz, ti, postelja, darilo ... Kožušček moj kosmatkasti! Cmoki cmoki!

Matija jo nežno poljublja po obrazu.

MATIJA

Bova v postelji odkrivala nove besede, a bova?

NEŽA

Bova, bova.

MATIJA

A ti bom lahko na trebušček položil etimološki slovar in bova raziskovala, miška moja,
glodalček sladki?

*Tonči v stolu se odkrije in hoče vstati. Na obrazu se mu zrcali bes hudega
ljubosumja,*

Neža ga vidi preko Matijevega ramena, zato zakriči ...

NEŽA

Neee!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA

Zakaj pa ne?

NEŽA

Čez glavo, čez glavo ...

Tonči je razumel Nežino obupno prošnjo, zato se v stolu spet pokrije s plaščem čez glavo.

MATIJA

Razumem. Etimološkega slovarja imaš že čez glavo.

NEŽA

Tako, tako.

MATIJA

Pa še pretežek je, kajne srčica? Bom ti na trebušček položil raje žepno izdajo slovarčka tujk. Tujke so tudi zelo erotične ...

NEŽA

Ja. Se strinjam. Zdaj pa krompirček. Zažgalo se bo, vse bo pregorelo, če ne pohitiš v kuhinjo.

MATIJA (navihano)

A, to pa ne! Da boš ti medtem darilo v drugo skrivališče skrila! Lumpika navihana! Veš kaj, eno priložnost mi še daj, da ga najdem ...

NEŽA

V postelji, v postelji.

Matija presliši Nežine mile prošnje. Postavi se sredi sobe in analitično prekriža roke. Neža nemočno stoji zraven.

MATIJA

Vedno sem rad bral kriminalke. Za razliko od svojih kolegov komparativistov sem vedno zagovarjal tezo, da je tudi dober kriminalni roman lahko velika literatura. Naprimer *Zločin in kazen*. Saj to je čisto prava kriminalka. Pa drugič o tem. Torej: darilo! Lotimo se zadeve analitično. Kaj imamo? Imamo dekle, mojo ljubko ovčico Nežico, ki je skrila darilo. Ko sem odprl vrata je sumljivo sedela na stolu in skušala nekaj prikriti. Je tako?

Nežka odkima.

MATIJA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Oja, pa je. Tako je. Se pravi, da je skušala nekaj prikriti okoli stola, na stolu, pod stolom. Kaj še imamo? Imamo čudno obnašanje moje mucice. Iz rok mi je potegnila plašč in me hotela čim prej spraviti s krompirjem in soljo v kuhinjo. Oooo! Medek moj sladki, kako sem vznemirjen ...

NEŽA

Jaz pa lačna. Greva nekaj malega pojest. V kuhinjo!

MATIJA

Še malo, še malo! Sem že pri koncu. Torej: plašč je vrgla na stol, ker je hotela z njim nekaj pokriti. Je tako?

NEŽA

Sploh ne. Hotela sem, da ne bi zeblo ...

MATIJA

Koga? Stola?

NEŽA

Ja.

Matija se zasmеji.

MATIJA (zelo sladko)

O, mandarinca luškana, ne boš se izmazala. Vidim, kar vidim. In vidim plašč, ki nekaj pokriva. Nekaj velikega. A je škatla?

Neža nemočno molči.

MATIJA

Kaj sem si zadnje čase želel? Rekel sem, da bi potreboval novo polico za knjige. Ampak ne, zadeva pod plaščem je malo oglata in malo okrogla ... Le kaj bi to bilo? A že vem! Pod plaščem je paket in v njem sobno kolo.

NEŽA

Ne, ne. Kje pa!

MATIJA

Najbrž se sprašuješ, kako to vem?

NEŽA

Pa se ne.

MATIJA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Joj, kako si rdeča! Pirhec moj! Si tudi ti vznemirjena?

NEŽA

Sploh ne.

MATIJA

Jaz kar gorim. No, in kako sem uganil, kaj si mi kupila za darilo? Zato, ker si mi še včeraj rekla, da mi boš kupila sobno kolo, da se bom lažje znebil svojega slavističnega trebuščka.

NEŽA

Tvoj slavistični trebušček me sploh ne moti.

MATIJA

Pa poglejmo!

Matija gre do stola in prime za rob plašča, da bi nekako slavnostno odkril »darilo« na stolu.

MATIJA

Me prav zanima, kakšne znamke je.

Matija potegne plašč s stola ...

DESETI PRIZOR

... pod njim zagleda Tončija.

Nekaj časa so vsi tiho. Potem Tonči stegne roko ...

TONČI

Jaz sem Tonči. Za prijatelje Toni.

MATIJA

Jaz pa Matija. Za prijatelje Matiček.

Tonči vstane.

TONČI

Avtomehanik. Beemve, mercedes, pa tudi Japonski modeli.

MATIJA

Slavist. Srednja lesarska. Honorarno pa ob četrtrkih tudi večerna.

Tonči prikima

Nekaj časa se vsi trije nemo gledajo. Potem ...

MATIJA

Me zanima ... Oprostite, ker sem radoveden ...

TONČI

Ja, seveda ... Vas zanima, kako ... No ... Bom kar povedal. Jaz sem ...

Neža prestrašeno plane.

NEŽA

Moje darilo!

TONČI

Kaj?

MATIJA

Kaj?

NEŽA

In presenečenje. Pravzaprav bi namesto besede *darilo* že takoj na začetku morala uporabiti besedo *presenečenje*, ki je veliko bolj primerna.

MATIJA

Bi rekel, ja.

NEŽA

Torej, on ...

Pokaže s prstom na Tonija.

NEŽA

On je presenečenje.

MATIJA

Če ne bi poznal tvoje ljubezni, srčica, bi se mi lahko po glavi zapodile čudne misli. Takole ... Grem v trgovino in ko se vrnem, me čaka ...

NEŽA

Presenečenje.

MATIJA

Ja. *Moško* presenečenje.

Tonči se odkašlja.

TONČI

Moram vam priznati ... Kako naj začnem ... Veste, če bi najin pogovor tekkel okoli avtomobilov, bi se lažje znašel ... Tako bom pa kar na kratko povedal ... Jaz sem ...

NEŽA

Moj brat.

MATIJA (se razveseli)

Kaj? Brata imaš? Nisi mi povedala! O ti lumpika!

NEŽA

Seveda ti nisem, kužek moj, saj se poznavata šele štirinajst dni. In moj brat je moje presenečenje. In darilo.

MATIJA (se mu malo čudno zdi)

Darilo, ki si mi ga hotela zaviti?

NEŽA

Normalno. Darilo se vedno zavije.

MATIJA

Tudi, če je brat?

NEŽA

Priznam. Namesto darilo bi morala uporabiti besedo presenečenje. Ker presenečenje pa je zares. To moraš pa že priznati, ljubek moj vampasti!

MATIJA

Ja, presenečenje pa je. Brat v stolu skrit. Kje je bil pa prej, ko ga še nisi pokrila z mojim plaščem?

TONČI

Dovolite, da se vmešam ... Bil sem *za* stolom.

MATIJA

In kje ste bili, dovolite, da vprašam, ko sem vas jaz, mislim, ko sem darilo za stolom iskal?

TONČI

Sem se pa okoli plazil. Na to stran.

MATIJA (Neži)

Se pravi, da je okoli stola švigal kot kakšne martinček?

NEŽA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Ja, bi se lahko tako reklo. Ampak, predlagam ... Pustimo to! Hotela sem ti narediti presenečenje in ti predstaviti brata kot darilo.

Matija se zelo razveseli Nežinega sorodnika.

MATIJA

Zelo me veseli, da sem spoznal Nežkinega brata. Dragi Tonči, dajva se tikat, saj bova kmalu v sorodu. Jaz in Nežka se imava namen prav kmalu poročiti.

TONČI (ogročeno)

Kaj ...? Poročiti?

MATIJA

Samo vprašanje časa je.

Tonči se zelo razburi.

TONČI

Veste kaj ... Rad bi samo povedal, da sem jaz ...

Neža ga zelo hitro in jasno prekine ...

NEŽA

Moj brat! Ne smeš pozabit!!

Tonči je zmeden.

TONČI

Jaz sem moj brat?

NEŽA

Ja, in dragi *moj brat*, kot sva se zmenila, kot sva se dogovorila, ti si moj brat in jaz bom razmislila, kako bom naprej ... Saj veš, ko sva malo prej kramljala. Razumeš, kaj hočem povedat?

TONČI

Ne

MATIJA

Zanimivo, jaz tudi ne razumem.

NEŽA

O, moj brat pa zelo dobro razume! Takole je vdrl v najino gnezdece, ne da bi se prej najavil. To neolikanost ima po mami.

MATIJA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

A nisi ti povabila svojega brata kot darilo, mislim kot presenečenje zame?

NEŽA

Ja, ampak šele za tvoj rojstni dan. On pa je kar podstavil nogo in vdrl not.

TONČI

Hotel sem samo povedat ...

Neža ga takoj ostro prekine.

NEŽA

Brat, ne ga srat!

Matija se zasmeji in udari Tončija po hrbtu.

MATIJA

Tonči, to mi je pri tvoji sestri všeč, da je včasih tako jezikovno sproščena! Ha, ha, ha! Tega v svojih prejšnjih zvezah, ki jih, roko na srce, žal ni bilo veliko, nisem bil vajen.

Matija se obrne k mamičini žari.

TONČI

Ane mamica, ti si sovražila takšne stilno obarvane besede. Zato jih nisem nikoli smel uporabljati. Jih bom pa zdaj, z mojo Nežo Nežico, z mojo ženo ženkico! Toliko bolj z užitkom jih bova uporabljala. Mejdun, da jih bova! (zelo nežno Nežki) Cmoki cmoki, artičokica moja zrela!

Jo poljubi.

NEŽA

Pusa pusa, bacek moj mali!

Ga poljubi.

TONČI

No, no! Ni treba pretiravat.

NEŽA

Bratec, čas je, da greš. Domov. Razmislek je pomemben. Razumeš? Te bom poklicala.

MATIJA

Veš kaj, koprivica, tvoj brat je prišel na obisk.

NEŽA

Nenapovedan in nepovabljen.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA

Ribo imava. In krompirček sem kupil. Kaj, ko bi tvoj bratec ostal z nama na večerji?

Tvoja riba je velika.

NEŽA

Ne tako zelo.

MATIJA

Sem videl, ko si mi jo prinesla pokazat. Dovolj velika za tri.

NEŽA (skoraj malo užaljena)

Ljubček moj, midva greva takoj po večerji v posteljo! Obljubil si.

MATIJA

No, ampak, brat je na obisku! Brat pa je sorodstvo in sorodstvo se ne postavlja pred vrata.

Najina posteljica bo počakala.

NEŽA (ne ve kaj bi)

Poleg tega ... Brat nima časa.

TONČI

Pravzaprav ...

NEŽA

Se ti zelo mudi.

TONČI

Imam čas.

NEŽA

Ne. Vlak boš zamudil.

TONČI

Saj vendar veš, sestra, do mojega doma ne vozi vlak.

NEŽA

Potem ti bo pa zadnji avtobus pobegnil, bratec!!

TONČI

Ni problema, sestra, z avtom sem. Spodaj, pred hišo sem ga parkiral. Saj se spomniš?

Neža zelo zelo grdo pogleda Tončija, on pa se ji sladko nasmehne.

MATIJA

Bravo! Potem je pa to urejeno. Prav veselim se, da bom od blizu spoznal tvojo družino, Nežika moja cartkana! Kaj ko bi pripravila mizo za štiri. Jaz bom pa tačas v pečico pogledal in krompirček posolil. Ker: *brez soli ljubezni ni.*

Matija odhiti v kuhinjo.

ENAJSTI PRIZOR

Neža zagradi gorostasnega Tončija za ovratnik in ga z vso silovitostjo jezne erinje stresa kot porednega paglavca.

NEŽA

Pa kaj ti je, butl avtomehantični! Najlepša leta sem ti dala, zdaj mi boš pa zadnjo šanso uničil! Kreten zahojeni! Spravi se takoj ven!

TONČI

Če greš z mano.

NEŽA

Jaz ostanem tu! Njegova sem!

TONČI

Od plešca, ha! Da ne počim!

NEŽA

Ti si tudi plešast!

TONČI

Ja, ampak mnogo lepše! Poleg tega, mene nisi nikoli na plešo poljubljala. Zakaj, te vprašam?

NEŽA

Se mi ni nikoli zdela dovolj seksi.

TONČI

A njegova se ti pa zdi?

NEŽA

Pa ne da si spet ljubosumen?!

TONČI

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Jaz ljubosumen, jaz ljubosumen?! A si zmešana! Na koga?! Na pritlikavca! Na plešca!

Povej, a je dober? Samo to mi povej, a je boljši od mene?!!

NEŽA

Kako to misliš?

TONČI

Zelo natančno veš, *kako* in *kje* mislim?

NEŽA

Ne bom s tabo o intimnih rečeh razpravljala!

TONČI

Še pred štirinajstimi dnevi si.

NEŽA

Takrat sva bila par.

TONČI

Nisva se razšla. Pobegnila si!

NEŽA

Za vedno.

Neža ga rine proti izhodu.

NEŽA

Zdaj pa se skidaj in pobegni tudi ti. Tam so vrata!

TONČI

Kaj boš pa njemu rekla?

NEŽA

Da si imel nujne opravke. Da te *opel*, *mercedes* in *toyota* nujno kličejo. Tako kot vedno.

TONČI

Razočaran bo. Na ribo me je povabil.

NEŽA

Spelji se! Lepo te prosim!

TONČI

In tvoja riba je dovolj velika za tri ... je rekel. Ne bi bilo dobro, da bi jo proč metali ...

Tonči se domisli.

TONČI

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Čakaj, čakaj ... Rekel je, da mizo pripravi za štiri?

NEŽA

Še za njegovo mamico.

TONČI

Mamica večerja z vama?

NEŽA

Ne. Samo za mizo sedi.

TONČI

Žara za mizo? Tip je nor!

NEŽA

Ne, slavist z živim odnosom do preteklosti. Ampak do poroke ga bom že odvadila.

Ga rine do vrat. Odpre vrata.

Alo, gremo, gremo!

TONČI

Ni te še zasnuvil.

NEŽA

Tudi to bom uredila.

Tonči se obrne in poklekne pred Nežo. Zelo je resen. Silovit v svoji resnosti. Tudi solze v očeh ...

TONČI

Neža! Vzemi me!

NEŽA

Kaj?

TONČI

Za moža. Omoži se z mano!

NEŽA

Prepozno.

TONČI

Na kolenih te prosim. Bodi moja žena. Imejva otroke! Lepe, majhne, simpatične avtomehanike in avtomobilske posrednike! Ducat, če boš zmogla in če te bo volja.

NEŽA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Ti nisi normalen!

TONČI

Oplodil te bom z ljubeznijo. Ne bom se več izmikal.

NEŽA

In fuzbal?

TONČI

Samo svetovno prvenstvo.

NEŽA

Pa izleti?

TONČI

Vsak teden. Krvavec. Vršič. Kanin. Ves Bled in Bohinj bova skoz dala. In Šenčur pri Sevnici tudi.

NEŽA

Zakaj pa Šenčur pri Sevnici?

TONČI

Enkrat na leto. Tam je sejem rabljenih avtomobilov.

NEŽA

Pa pranje posode?

TONČI

Kupil bom pomivalni stroj.

NEŽA

Gate, nogavice, srajce ...

TONČI

Sam umazal, sam pral, sam likal!

NEŽA

Ne verjamem.

TONČI

Samo spomni se, Neža, kako silen znam biti. Kako neizprosen. Kako sem velik in težak. Kako sem smešen, ko se brijem. Kako prepevam, ko se tuširam. Neža, vedno ti je bilo všeč to. Se spominjaš?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

NEŽA

Malo.

TONČI

Poleg tega, Neža, ljubim te. Rad te imam. Ne morem živeti brez tebe.

Neža je ganjena. Tudi njej privrejo solze na oči.

NEŽA

Ti si ... Ti si ... Tonči ... Ti si tak štor ...

Tonči jo poljubi.

Dolg poljub. Strasten. Ni ga konca.

Neža mu poljub z enako mero vrača.

DVANAJSTI PRIZOR

Matija vstopi.

MATIJA

Krompirček sem posolil, ribo iz pečice potegnil. Sta pripravila mizo in štiri stole ...

Matija vidi poljub.

Obnemi.

Neža in Tonči se strastno poljubljata. Matija se odkašlja, da bi ju vljudno opozoril na svojo prisotnost.

TONČI

A motim?

Neža se nekako izmakne iz poljuba. Zadiha.

NEŽA

Aaaaaa ... je riba že?

MATIJA

Serviral bi jo že lahko, pa vidim, da ni miza pogrnjena.

NEŽA

Brat moj tako odhaja. Že zamuja.

MATIJA (sumničavo)

Potem je to bil bratovski poljub?

NEŽA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

In sestrski. Za slovo.

MATIJA (sumničavo še bolj)

Tako?

Tonči stopi naprej, objame Matijo okrog ramenu. Zaupno.

TONČI

Matija, moram ti nekaj priznati. Nisem brat. Njen partner sem.

NEŽA (skesano)

Ja, ni mi brat.

TONČI

Kakšen partner? Poslovni?

TONČI

Ne. Ker tisto, kar si malo prej videl, ni bil poslovni poljub.

MATIJA

Se mi je zdelo.

TONČI

Z Nežko sva skupaj že pet let. Do pred štirinajstimi dnevi sva skupaj spala.

MATIJA

V isti postelji?

TONČI

V isti.

NEŽA

Drug poleg drugega.

TONČI

Drug na drugem.

NEŽA

Zadnje čase bolj poredko. Skoraj nič.

TONČI

Neža, motiš se! Tik pred začetkom svetovnega prvenstva sva. Bil sem tako razburjen, ko se je začelo.

MATIJA

Nežka! Meni si pa rekla, da nisi nikogar imela že dolgo dolgo. Rekla si mi še, da si bila z nekom že zelo davno davno.

TONČI

Jaz sem ta od *davno davno*.

MATIJA

In da je mrtev.

TONČI

Jaz sem ta mrtev.

MATIJA

Se mi ne zdite prav nič mrtvi.

TONČI

Ja, za *mrtvega* kar dobro zgledam.

MATIJA

In ... Še pred štirinajstimi dnevi, če sem prav slišal, ste jo ...

TONČI

Kar tikaj me, Matiček.

MATIJA

... pred štirinajstimi dnevi si jo ... mislim, sta ... spala skupaj?

TONČI

Bo, držalo, ja. Nežka ni nikoli imela občutek za čas. Štirinajst dni se ji je vedno zdelo *davno davno* ...

Matija se sesede v svoj stol in milo zastoka.

MATIJA

Mamica moja! Nič ne razumem.

NEŽA

Oprosti Matiček, mišek moj.

MATIJA (jezno)

Nisem mišek tvoj! Prevarala si me!

NEŽA

Nisem! Res sem ga zapustila.

MATIJA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Spala si z njim, in z mano!

NEŽA

S štirinajstdnevnim zamikom.

MATIJA

Kako naj bom gotov v to?

NEŽA

Verjemi mi na besedo! Najprej sem ga zapustila, potem sem pa s tabo legla.

MATIJA

Samo štirinajst dni je bilo vmes! Ko je atek umrl, je moja mamica do smrti ostala brez moškega!

NEŽA

Jaz nisem mogla do smrti čakati.

TONČI (ga tolaži)

Ženske so si različne, Matija.

MATIJA

Lagala si mi!

NEŽA

Lagala nisem, samo resnice ti nisem povedala.

MATIJA

Ampak, kako ...! Ne razumem! Kaj pa vse tiste besede: *kužek moj, špehek ljubi, pusa, pusa, pujček moj, pleško luškani, grumpek kosmatkasti*, so bile vse te besede laž?

NEŽA

Ne, kužek moj! Res sem mislila, res sem tako čutila! Še zdaj tako mislim in čutim!

MATIJA

Kako naj ti zdaj, po poljubu, ki sem ga na lastne oči zalotil, kako naj ti verjamem? Pa še vpričo mamice sta se poljubljala! Joj, tako prevaranega se počutim!

TONČI

Matija, žel mi je. Ampak, Neža se vrača ...

MATIJA

Kam, *vrača*? Kako, *vrača*? Saj ni Lesi!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

TONČI

Vrača se v moj objem.

MATIJA

Nežka, a je to res?

TONČI (svarilno)

Neža!

NEŽA

Res, Matiček. Ljubim ga. In tudi tebe ljubim. Oba ljubim. Ampak, rekel je, da se bo poboljšal.

TONČI

Ne bom se več izmikal.

NEŽA

Tako možat je.

MATIJA

A jaz pa nisem?

NEŽA

Si, Matiček, si! Ampak njega ljubim, sem ugotovila. Presunilo me je nenadno spoznanje.

Bila je kriza, ki je zdaj minila. Oprosti mi!

Matija je vidno prizadet.

MATIJA

Potem me res ne ljubiš več, koprivica sladka?

TONČI (svarilno)

Neža!

NEŽA (ji gre na jok)

Ne vem. Ne. Mogoče pa te še. Kaj vem. Najbrž. Ja! Ljubim te. Tako sem zmedena.

TONČI

To so hormoni. Bova uredila. Sem ti obljubil.

MATIJA

Veš kaj, solatica moja, takole bova naredila ... Vseeno mi je, če si še pred štirinajstimi dnevi z njim v isti postelji spala. Če ostaneš pri meni, bova ribo pojedla, posodo pomila in vse pozabila.

TONČI

Kaj pa jaz? Kje sem pri tem vajinem aranžmaju *jaz*?

MATIJA (se razburi)

Tiho! Z damo govorim!

TONČI (se tudi razburi)

Ti boš meni tiho!! Ko pa ti avto crkne in je treba frgazar menjat in bremze poštelat, bi se pa z mano prijazno pogovarjal, kaj?! Poznam jaz take profesorčke!

MATIJA

No, Nežica, na tebi je, da se odločiš.

TONČI

Neža se je že odločila.

MATIJA

Nežka, riba se bo ohladila! Mrzla riba pa dobra ni!

TONČI

Za koga se boš odločila, zdaj povej! Zame, ki sem te pet let ljubil, in vzdrževal, in sem se zdaj zresnil, enkrat dokončno in za zmeraj!

MATIJA

Ali pa zame, ki te že štirinajst dni ljubim vroče, *kot le otrok poln sreče ljubiti zna*.

TONČI

Kaj je pa zdaj to?

MATIJA

Puškin.

TONČI

A avto hiša Puškin?

MATIJA

Kakšna avto hiša? Ruski klasik! Pojma nimaš! Primitivec indiferentni! Čustveni invalid!

TONČI

Ti boš mene z žaljivimi tujkami obkladal!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Neža stopi med njiju, da prepreči nadaljevanje prepira.

NEŽA

Nehajta!! Še bolj sem zmedena.

TONČI

Odloči se, pa greva v avto!

MATIJA

Odloči se, pa greva na ribo!

NEŽA

Ne vem, kako naj se ... Kako ... Dragi Matiček ...

MATIJA (plane)

Zame se je odločila!

TONČI (plane)

Počakaj, ni še končala!

NEŽA

Ljubim te ... Ampak ...

MATIJA (obupano)

Saj sem vedel ... Vedno mora biti kakšen *ampak* zraven.

NEŽA

Zdaj sem spoznala, da Tončija še nisem pozabila. Moje bitje je zatrepetalo, ko me je poljubil ... Še eno šanso mu bom dala.

TONČI

Neža, hvala.

Matija je resnično obupan.

MATIJA

Prav! Prav! Mamica je imela prav.

TONČI

Včasih svoje starše čisto premalo resno jemljemo.

Matija gre do police in vzame mamino žaro v naročje.

MATIJA

Mamica, ti si bila zvesta. Ko nama je atek umrl, nisi drugega moškega pogledala. Si rekla: *Zapomni si, Matiček, izogibaj se žensk, ki iz enega gnezda takoj v drugo sedejo.* Nisem te poslušal. Nisem vedel. Zamolčali so mi.

NEŽA

Matija, lepo te prosim, saj ni vse izgubljeno ...

TONČI (svareče)

Pazi, Neža! Kar si rekla, si rekla.

MATIJA

Umikam se! Vem, kdaj sem odveč. Ne bom vama v napoto!

Matija obleče plašč, mamino žaro si potisne pod pazduho ...

MATIJA

Samo to mi je žal, ljuba Nežka, da nisva uspela slovarja ljubezenskih izjav sestaviti, kot sva načrtovala. To bi bilo veliko delo. Rojakom bi pokazala, da se tudi v našem jeziku da ljubezen zanimivo izpovedati ...

TONČI

Če ljubezni ni, ne vem, zakaj bi jo izpovedovali.

MATIJA

Tako dobro sva začela. *Enciklopedija ljubezni*, bi se knjiga lahko imenovala. Ampak, kaj hočem, spet nov poraz v mojem življenju!

NEŽA

Pa saj lahko dopisno ... Mislim, pa internetu ...

MATIJA

Grem. Jaz in mamica vama ne bova v napoto.

Matija odide iz stanovanja.

TRINAJSTI PRIZOR

Neža bridko zajoka.

TONČI

A veš, da se mi v resnici zdi kar fejest poba. Če bo hotel, mu bom avto zastonj popravljaj. Končno sva skoraj v sorodstvo vstopila.

Trkanje.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ŠTIRINAJSTI PRIZOR

Tone odpre vrata.

Pred vrati Matiček.

MATIJA

Sem se spomnil, da jaz tu stanujem. Vidva morata oditi.

TONČI

A veš, da se mi je že čudno zdelo. Neža, alo, greva!

Neža zajoka.

NEŽA

Matiček, oprosti, bila je takšna kriza ...

Odhajata.

NEŽA

Po stvari bom te dni Tončija poslala.

TONČI

Samo v kovčke spakiraj in pred vrata postavi. Evo, moja vizitka ...

Matiji potisne vizitko v žep.

TONČI

Če ti bo frgazar crknu. Za pol cene ti ga zrihtam.

Odideta.

PETNAJSTI PRIZOR

Matija sam samcat.

Z mamino žaro pod roko.

MATIJA

Mamica, prelepo je bilo, da bi se lepo končalo. Kot si vedno rekla: *Matiček, ni sreče za nas slaviste.* Ja! Prav si imela. Preobčutljivi smo. To je. Občutek za jezik vpliva na dušo.

Dajva, mamica, povečerjajva!

Postavi mamino žaro na en konec mize.

MATIJA

Bi bilo škoda, da gre še riba rakom žvižgat.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Zatemnitev.

Konec prvega dejanja.

DRUGO DEJANJE

Prizorišče:

Isto kot v prvem dejanju.

PRVI PRIZOR

Matija sedi v svojem stolu. Nasproti njega stolček, na njem žara. Matija pije čaj in kramlja »z mamico«.

MATIJA

Takšen mir je v najinem življenju, mamica. Kramljava ob čaju. Razumeva se. Skozi leta, kar si mrtva, si se unesla. Tvoj molk mi godi. Včasih pa si govorila in govorila. Ni se te dalo ustavit. No, ampak zdaj so minila leta in ti že lahko povem resnico ... Sploh te nisem poslušal. V resnici te sploh *nikoli* nisem poslušal. Ustvaril sem si poseben sistem. Ko si začela s kakšno tvojo intenzivno pripovedjo, najraje si imela literarne teme, tvoj najljubši avtor Anton Tomaž je bil vsak dan pri nama na obisku, mislim v metaforičnem smislu, jedel je z nama zajtrk, kosilo in večerjo, celo vzljubil sem ga, mamica, kot vzljubimo dobrega strica, ki prihaja pogosto na obisk in stresa vedno iste šale, katerim se sam najbolj smeje; no, in kadar si začela vedno isto pripoved, sem jaz začel misliti na nekaj drugega in te sploh nisem več poslušal. Na kaj sem mislil? Te zanima? Te res zanima? Da ne boš potem razočarana nad svojim edincem? No, prav, ti bom povedal ... Mislil sem na punce. Ja, mamica, na ženske! Pobegnil sem k fantazijam. Najprej sem se počutil zelo slabo. Priznam. Slaba vest. Občutek krivde. Ti si mi pripovedovala o *Blumen aus Krain*, jaz pa sem sanjaril o ženskih bedrescih, podvezicah in svilenem perilu. Sčasoma pa je odpadla, kot jesensko listje (kako sem to lepo povedal!) tudi slaba vest. Ja, mamica, tako je to bilo. Sploh te nisem poslušal, ja. Če bova še dolgo takole drug z drugim, ti bom počasi razkril prav vse skrivnosti. Tudi tisto, kako sem te hotel zadaviti. Ja. Zadaviti sem te hotel. Kaj me tako gledaš? Ne verjameš? Lahko mi verjameš. Bili so časi, ko sem sanjaril, kako si med mojimi rokami, s katerimi sem te stiskal za tvoj tanek vrat, pomodrela, posinjela in potem počasi prenehala z vitalnimi funkcijami. Ampak, to so bile samo sanjarije bodočega slavista. Literatura. Ah, ja! Ko pa se je pojavila ... Ne, ne se ustrašit, mamica, ne bom po

nepotrebnem omenil njenega imena ... No, ko se je pojavila *ona*, sem imel upanje, da bo vse drugače. In je bilo. Vem, ja, zanemarjal sem te. Ko se je preselila sem, sem komaj kdaj obrisal prah s tvoje žare in najbrž bi se na koncu res tako končalo, da bi ti končala v omari na podstrešju, jaz pa bi po mestnem parku vozil otroški voziček. Pa se ni tako končalo. Spet si zmagala, mamica. No, ni se tako končalo po tvoji zaslugi. Tako je pač naneslo. Usoda v podobi Nežkinega bivšega fanta je potrkala na vrata in uničila prihodnost mojega življenja. Ja, ja, *za nas slaviste sreče ni*, kot je rekel že veliki Vladimir Levstik.

Trkanje.

MATIJA

Kdo bi le lahko bil v tej pozni uri? Najbrž je sosed prinesla račun za odvoz smeti ... Počakaj, mamica, bom pogledal.

Hiti odpirat.

MATIJA

Kot v kakšnem romanu ali igri ... Ravno pravi trenutek, tik preden postane pripoved dolgočasna, nekdo potrka ...

Trkanje.

MATIJA

Že grem! No, saj že grem!

Matija odpre vrata.

DRUGI PRIZOR

Pred vrati stoji Tonči in se veselo nasmiha.

TONČI

Dober dan!

Matija nekaj časa presenečeno strmi v Tončija ...

MATIJA

Ni me doma!

Potem poskuša zapreti vrata, vendar Tonči hitro podstavi nogo.

TONČI

Če te pa vidim.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA

Narobe vidiš.

TONČI

Ne me pustit zunaj. Dežuje. Grmi. Narava drevje lomi ...

MATIJA

Noga!

TONČI

Kaj?

MATIJA

Tvoja noga je na poti mojim vratom.

Točie pogleda svojo nogo. Potem jo umakne ...

TONČI

Jo, oprosti.

... in hitro, mimo presenečenega Matije, smukne v stanovanje.

TRETJI PRIZOR

Matija nekaj časa gleda za njim, potem se vda v usodo, zapre vrata in stopi k Tončiju.

MATIJA

Dve minuti ti dam. Kaj bi rad?

TONČI

Dve minuti bo premalo. Problem je zelo kompleksen.

MATIJA

Tvoji kompleksi me ne zanimajo. Prosim, da se obrneš proti izhodu ...

Tonči zagleda mamičino žaro na stolu. Razveseli se, kot da bi videl živega človeka...

TONČI

O! Gospa! Dober večer! Nisem vas takoj opazil.

Tonči pogladi žaro, kot da bi potrepljal staro gospo po roki ...

TONČI

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Kako ste kaj?

Matija je zelo ogorčen.

MATIJA

Kaj ti pa je?!

TONČI (presenečen)

Nič. Samo spoštovano gospo mamó sem pozdravil.

MATIJA

A si nor?

TONČI

Ne.

MATIJA

A ne vidiš, da je to žara!

TONČI

Mislil sem, da je v tej hiši takšna navada.

Matija takoj dvigne žaro s stola in jo spoštljivo odloži na polico.

MATIJA

Nezaslišano! Z žaro se pogovarja!

Z robčkom obriše mesto na žari, kjer se jo je dotaknil Tonči ... Potem se spet obrne k obiskovalcu.

MATIJA

No! Dve minuti je minulo. Če nimaš nič proti ... Tam so vrata! Stopnice, ki vodijo navzdol te vabijo!

TONČI

Saj bom šel ... Samo ... Nekaj malega je ... o čemer bi se rad pogovoril s tabo, Matija! Ena majhna reč.

MATIJA

Nobenih njenih reči nimam več, če si mogoče prišel zaradi tega. Vse sem takrat pustil pred vrati.

TONČI

Vem, ja, pred petimi meseci.

MATIJA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

In sedemnajstimi dnevi. Danes mineva pet mesecev in sedemnajsti večer, kar sta mi zakuhala tisto svinjarijo.

TONČI

Se spomnim. Riba je bila. Zelo lepo je dišala. A potem se ni posrečila?

MATIJA

Dobro veš, o kakšni svinjariji govorim. Njene stvari si dobil, se pravi, da nimaš tu več kaj iskati.

TONČI

Dobil, dobil, in odnesel. Vse je bilo v kovčkih.

MATIJA

Potem pa ... Izvoli! Tam piše: izhod!

TONČI

Razen Nežinega rdečega čipkastega kompleta ... Hlačke, kombinežica in modrček ...

Matija zmeden. V zadregi.

MATIJA

Kaj?

TONČI

Si misli, da ne bova opazila?

MATIJA

In po petih mesecih se vama je stožilo po spodnjem perilu?

TONČI

Ni lepo, da si ga odtujil.

Matija skesano prizna.

MATIJA

Po pomoti sem kompletek obdržal. Ti ga takoj prinesem.

Matija odhiti proti spalnici.

MATIJA

Ga imam v postelji ... Mislim ... Pri postelji ... Čisto po naključju je ostal v omari.

Zamešal se je z mojim perilom ... Čisto na dnu ... Ga grem iskat.

TONČI

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Pusti, pusti. Ni važno.

MATIJA

Res ga nisem hotel vzeti. Ne nalašč. Lahko mi verjameš. V naši družini ni nihče nikoli nič ukradel. Po pomoti sem ...

TONČI

Lahko ga obdržiš.

MATIJA

Res?

TONČI

Neža ima ogromno perila.

MATIJA

Hvala. Zdaj, ko sem se že navadil nanj ... Mislim ... Navadil ... Kot na suvenir ...

TONČI

Moraš pa vedet, da me je kompletek zelo drago stal.

MATIJA

Rekla mi je, da ji ga je poklonil njen pokojni oče in da ji je zato zelo drag spomin.

TONČI

Jaz sem ga kupil. V Amsterdamu. Specialna trgovina. Krasna rdeča svila, s črno čipkasto obrobo, in spodaj usnjen razporek ... Ah! Kako rad sem ... No, kakorkoli, lahko ga obdržiš ...

MATIJA

Prav. Zdaj pa ... No ... Ko sva to razčistila ... Veš, nimam veliko časa ... Šolske naloge moram popraviti. Moji učenci so prepričani, da je Valentin Vodnik reper iz Vodnata ... Sicer pa, komu to razlagam! Torej: zбоgom in upam, da se ne bova nikoli več videla.

Matija Tončiju pokaže vrata, vendar se Tonči ne pusti motit. Kar stoji sredi sobe in se nikamor ne premakne.

TONČI

V resnici nisem prišel zaradi tega.

MATIJA

Ne?

TONČI

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Prišel sem te nekaj prosit.

MATIJA

Mene?!

TONČI (roteče)

To uslugo mi moraš naredit!

MATIJA

Jaz?

TONČI

Če si prijatelj, mi boš ustregel!

MATIJA

Ne spomnim se, da bi kdaj pila bratovščino.

TONČI

Če si moški! Če si dec! Če si fant od fare! Potem mi ne boš odrekel.

MATIJA

Mogoče bi mi pa za začetek le poskusil povedat, za kakšno uslugo gre.

TONČI

Težko gre z jezika.

MATIJA

Kar izpljuni, kar izpljuni!.

TONČI

Malo me je sram.

MATIJA

Sama sva.

TONČI

Prav.

Tonči se odkašlja.

TONČI (resno)

Nazaj jo vzemi!

MATIJA

Kaj?

Tonči poklekne pred Matijo.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

TONČI

Kot boga te prosim! Samo nazaj jo vzemi!

MATIJA

Koga?

TONČI

Nežo!

MATIJA

Odpeljal si mi jo, tako rekoč ukradel, zdaj pa hočeš, da jo vzamem nazaj.

TONČI

Samo to si želim.

MATIJA

Ni šans. Reklamacij ne upoštevamo.

TONČI

Reši me! Spreminjam se v razvalino. Poglej me! Bil sem ponosen avtomehanik, zdaj pa klečim pred učiteljem literature! Sramotno!

MATIJA

Tudi jaz sem trpel. Ampak me je minilo. Sprijaznil sem se.

TONČI

Pa se sprijazni *nazaj*.

MATIJA

Ne morem. Čustven človek sem.

TONČI

Pripeljem ti jo. Takoj! Zdaj!

MATIJA

Počasi, počasi! Nič se nisem odločil. Predvsem pa ne razumem ... Zakaj? Kako? Odločila se je zate. Mene je sramotno zavrгла.

TONČI

Hormonalna napaka. Ni vedela kaj dela. Ženskam se to velikokrat dogaja.

MATIJA

Ne.

TONČI

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Potem ji je bilo pa žal. Pet mesecev samo joka. Tarna. Se vije v obupu.

MATIJA

No, no! Zdaj pa pretiravaš.

TONČI

Ko greva v posteljo in se spravim nanjo ...

MATIJA (ga nemudoma prekine)

Detajli me ne zanimajo. Lepo prosim!

TONČI

Oprosti. Mehaniki tako neposredno komuniciramo med sabo ... No, ko se začneva z Nežo ... Saj veš ...

MATIJA

Ne bi o tem.

TONČI

Me je poklicala: *Matiček!* Sploh pa na koncu ... Ko ji je silovito ...

MATIJA (ga prekine)

Že v redu. Sem razumel.

TONČI (zakriči)

Matijaaaaaa! je zakričala. In še enkrat in še enkrat in še enkrat.

MATIJA

Res?

TONČI

Kot tukaj klečim.

MATIJA

Ko ji je ...? Je kričala moje ime?

TONČI

Trikrat! In potem je jokala pod mano. Kaj naj bi naredil. Rekel sem si: Pošteno bi bilo, da mu jo vrnem. Ta punca ni srečna z mano.

Matija ganjen sede v svoj stol.

Tonči vstane in si očisti hlače na kolenih.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA

Moje ime je klicala?

TONČI

In kričala. Iskreno. S solzami v očeh.

MATIJA (ganjen)

Ljubi me. Še vedno me ljubi. Si slišala, mamica? Ni me pozabila. Samo štirinajst dni sva se poznala in ostala sva drug z drugim za vedno zaznamovana.

Matija se zazre v mamino žaro na polici.

MATIJA

Kaj naj naredim, mamica? Naj jo vzamem nazaj? Kaj pa, če se bo potem spet premislila? Moje občutljivo srce tega ne bo zdržalo.

Medtem ko Matija sprašuje mamico za nasvet, se Tonči tiho splazi iz stanovanja.

ČETRTI PRIZOR

Matija sam z mamino žaro.

MATIJA

To, kar zdaj doživljam, je hud šok. Stres. Nisem tega vajen. Mamica, vedno si mi rekla: *Sinko moj, varuj se žensk, ki povzročajo stresne situacije.* Rekla si še: *Prednost slavističnega poklica je tudi v tem, da ni stresen. Slavisti se v miru ukvarjamo z jezikom. Z erotiko jezikovnih zagat.* Zelo dolgo, mamica moja, sem se varoval hudih šokov. Leta mi je uspevalo. Zdaj pa nenadoma to. Ženska! In z žensko stresne situacije. Ne rečem, da ni bilo lepo. Vse tisto ... Mislim ... V postelji. Čeprav je bilo vedno tudi malo živčno. Mamica, mogoče pa je bistvo ljubezni v tem, da je stresna, pa mi ti tega nisi hotela povedati. Da bi me obvarovala.

Matija hodi gor in dol po sobi.

MATIJA

Kaj naj naredim? V hudi dilemi sem. Čeprav to, da je kričala moje ime, govori v njen prid. Revica trpi. Razdvojena je. Mi, ki se ukvarjamo z jezikom, poznamo to razdvojenost. Res, da samo na jezikovnem nivoju, pa vendar ... Kričala je moje ime in jokala! Ah, kako

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ganljivo. Smili se mi. Nič. Mamica, moram biti sočuten! Sočutje je odraz občutljivosti. In, mamica moja, vzgajala si me v občutljivega, sočutnega človeka. Srce moje, neizprosno bodi! in reagiraj sočutno, sprejmi jo nazaj!

PETI PRIZOR

Tonči se vrne z dvema velikima kovčkoma v vsaki roki. Okoli ramen pa ima obešene velike torbe. Vse skupaj postavi na sredo sobe.

TONČI

Tako. Pohišstvo, kar je njenega, bom pripeljal pa takoj jutri. Ob šestih? Bo prezgodaj? Delavnico odprem ob osmih ...

Matija plane.

MATIJA

Kaj je to?

TONČI

Njene stvari. Obleke, tudi perilo, nekaj kosov je prav eksotičnih, pa njene najljubše knjige ... Pravzaprav vse knjige, jaz znam svoje avtomehanične priročnike iz glave.

MATIJA (zelo energično)

O, ne! Nisem se še odločil.

TONČI

Kako *ne*? V očeh ti vidim, da si se.

MATIJA

V mojih očeh lahko vidiš samo jezo, ki se nabira in te bo zdaj zdaj vrgla čez prag! Z njenimi kovčki vred!

TONČI

Ne, ne! Nimaš prav. Jaz imam izkušnje. Petnajst let imam mehanično delavnico, deset let pa tudi prodajam avtomobile. Posredniško. Beemve, marcedes, toyota ... Če te bo kdaj zanimalo ... Garantiram ti, da v očeh vidim, kadar se kakšna stranka zagleda v model, ki ji je všeč.

MATIJA

Ampak jaz ne kupujem avtomobila in nisem tvoja stranka.

TONČI

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Je isto. Ženska ali avomobil. Isti pogled. Nobene razlike.

MATIJA

Poleg tega, sploh ne kupujem ...

Tonči objame Matijo okrog ramen. Z njim se sprehaja po sobi, kot se prodajalec sprehaja okrog atomobila, ki ga prodaja.

TONČI

Poglej, lepa je, dobro ohranjena, v najboljših letih, hitro se odziva, jezik ji teče, ne bo ti dolgčas, iste interese imata, ljubezen do literature, knjige pa to ...

MATIJA

Me ne zanima.

TONČI

Udobna je ... Mislim ... Poznaš jo ...

MATIJA

Štirinajst dni.

TONČI

Poskusno obdobje si dal čez. Navadil si se najo. Kar spomni se, kako sta se fino ujela.

MATIJA

Ja. Lepo je bilo. Ne rečem ...

TONČI

In še lepše bo. A vohaš, kako diši?

MATIJA

Kaj?

TONČI

Potegni vase ta vonj ...

Tonči zelo nazorno demonstrira svoje besede. Tako zelo je prepričljiv, da v sodelovanje potegne tudi Matijo.

TONČI

S polnimi pljuči! Tako, ja!

Oba globoko »vlečeta vase« neznan vonj ...

TONČI

A ni ugodno?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA

Nič ne voham.

TONČI

Riba! Dobra riba! Diši po ribi. Vonj po pečeni ribi, ki se vije iz kuhinje. Matija, ribo bosta na vse načine pripravljala, se v kulinariki izživljala, dobro vino pila in se v postelji ljubila. Do smrti bo tvoja. Nikoli več je ne boš hotel zamenjat. Matija, garantiram ti, to je tvoj model! Zate je bila narejena!

MATIJA

Nežiko mi ponujaš, kot da je avtomobil.

TONČI

Pod ugodnimi pogoji.

MATIJA

Kakšnimi pogoji? Si ti normalen?!

TONČI

Hočem reči ... Zastonj. Mislim ... Kako naj povem, da me ne boš narobe razumel.

MATIJA

Sploh *ne* razumem. Kaj šele narobe!

TONČI

Poglej ... Nobene zamere. Preselim jo na svoje stroške. Ostanemo v prijateljskih odnosih. Če bosta kdaj karkoli potrebovala s področja avtomobilstva, sem vama brezplačno na voljo. Če to niso dobri pogoji!

MATIJA (ironično)

Kaj pa servis?

TONČI

Kakšen servis?

MATIJA

No, če bi v najinem razmerju šlo kaj narobe ... Lahko tebe pokličem in jo boš poservisiral?

TONČI (resno)

Jaz se tukaj trudim zate, ti me pa zajebavaš. To mi ni vseč.

MATIJA

Jaz pa mislim, da ti ... Da *vidva mene* zajebavata! Najprej mi jo odpelješ, potem pa mi jo vračaš. Res, da sem slavist in sem vsega hudega vajen, ker v naši državi res delajo z jezikom kot svinja z mehkom, pa ne bi zdaj o tem, ampak to, kar *vidva* počneta, to je z eno besedo: noro!

TONČI

Rad jo imaš.

Matija utihne.

TONČI

Ljubiš jo.

Matija pogleda v tla.

TONČI

In ona ljubi tebe.

Matija se zazre v mamičino žaro.

TONČI

Ni to dovolj?

Matija skomigne z rameni.

TONČI

Poglej, kako si se malo prej zavzel zanjo. Priznaj, da jo pogrešaš. Da sanjaš o njej. Matija, ni sramotno, če moški sanja. Bolj sramotno je, če si v življenju ne izpolni svojih tihih želja.

MATIJA

Lepo povedano.

TONČI

Super, ane? To je reklamni slogan našega oddelka s športinimi modeli.

MATIJA

A?

TONČI (resno)

Matija, vzemi jo! Tvoja je! Usojena sta si! Srečen boš! Tudi ti si zaslužiš malo sreče. Saj ne moreš do konca življenja živeti z žaro! No?!

Matija razmišlja. Se odloča.

Tonči ga bodri.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Matija končno prikima.

TONČI

To pomeni: ja?

MATIJA

To pomeni, da je res, da jo pogrešam.

Tonči pograbi Matijovo roko in seže vanjo. Stresa jo, kot da sta sklenila kupčijo.

TONČI

Potem je pa urejeno. Tvoja je! Takoj jo lahko odpelješ! Dve leti garancije.

MATIJA

Kaaaaj?

Tonči se zareži.

TONČI

Zdaj se pa jaz malo hecam.

Oba se smejeta. Matija bolj kislo. Tonči pa na ves glas.

TONČI

Sva zmenjena?

Matija prikima.

MATIJA

Vendar, imam določene pogoje.

TONČI

Kakšne pogoje?

MATIJA

Nočem te več videt v najinem razmerju.

TONČI

Kaj pa, če bosta potrebovala mehanika?

MATIJA

Ne bova. Vse v najinem odnosu bova sama servisirala.

TONČI

Prav. Ti si šef.

MATIJA

Sporoči ji, da lahko, če si seveda tudi ona tako želi, znova poskusiva?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

TONČI

Imej za urejeno.

Matija zadovoljn osede v svoj stol in se zazre v mamičino žaro.

Tonči pa neslišno izgine iz stanovanja.

ŠESTI PRIZOR

Matija v svojem stolu.

MATIJA

Pa dajmo, poskusimo še enkrat! Kaj me tako mrko gledaš, mamica? Poznam ta pogled. Nobena moja prijateljica ti ni bila všeč. Tudi gospa Smrekar, ki je na moji šoli učila nemščino. Vedno si ji rekla: *Ta stara Smrekarica*. Čeprav je bila rahlo starejša od mene, me je imela rada kot svojega sina. Ampak mi danes ni žal, da si jo pregnala iz mojega življenja. Če bi se s Smrekarico doživljensko zapletel, ne bi Nežke nikoli spoznal. Ampak, mamica moja, Nežke, mi pa ne boš več odgnala! Hvala bogu, nimaš več te vitalne moči. Ha! Poleg tega sva se z Nežko odlično razumela, dokler se ni vmešal njen bivši. Nobenih konfliktov. Odnosi, tudi spolni, so bili idealni. Umirjeni, vendar usklajeni. Res je, mamica, roko na srce, najbrž boš končala v omari. Še vedno boljše, kot da bi te v stranišče stresli, kot se je to zgodilo mojemu kolegu, tudi slavistu. Imel je mamico na nočni omarici in nekega dne, ko se je vrnil utrujen iz šole, mamice ni bilo več. V njeni žari pa vrtnice. Gospa, ki mu je enkrat na teden čistila, je mislila, da so v lončku bili nekoč kaktusi, saj veš mamica, kaktusi v pesku uspevajo, in ker kaktusov ni bilo več, v lončku pa je bil samo pesek, je pesek pač stran stresla in v vazo nalila vodo ter kupila šopek drobnih roza vrtnic. Da bi svojemu delodajalcu, v katerega je bila rahlo zaljubljena, naredila veselje. No, danes sta srečno poročena. On je v upokojenskem domu, oddelek za dementne, ona pa s svojimi otroci in bivšim možem živi v njegovem trosebnem stanovanju. Ja, mamica, takole življenje obrača in obrne. Tebe bomo dali pa samo v omaro. Zdaj, ko bo Nežka spet tu, ne bo več časa za samotne pogovore s tabo. Komaj čakam, da ji bo njen bivši sporočil, da je zaželjena. Nič ne bova hitela. Počasi bova začela od začetka. Počasi. Brez hitenja.

SEDMI PRIZOR

Vrata se odprejo. Vrne se Tonči. Vesel.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

TONČI

Urejeno!

MATIJA

Si še vedno tu?

TONČI

Sporočil sem ji, da jo vabiš nazaj. In je tvojo prošnjo ugodno sprejela. Popustila je.

MATIJA

Kako, *mojo prošnjo ...?*

TONČI

Saj veš ... Ženske imajo rade, da jih včasih malo prosimo.

MATIJA

Ti si potrkal na moja vrata.

TONČI

In ti si me povabil noter,

MATIJA

Nogo si podstavil.

TONČI

Res? Tega se pa ne spomnim. Ampak, ni važno, važno je, da jo ljubiš in tudi to sem ji namignil. Sprejela je. Molče, Dostojanstveno. Ampak, sprejela.

MATIJA

Prav. Končajmo ta večer. Utrujen sem. Ti se pa ne vmešavaj več!. Z Nežko bova od zdaj naprej vse sama urejala.

TONČI (zaupno)

Lepo bi bilo, da ji izraziš svoja čustva, zdaj ko si jo že vznemiril. Ne bi bilo pošteno, da jo pustiva čakati.

MATIJA

Poklical jo bom. Imam njeno številko.

TONČI

Ni dobro, da v sebi držimo čustva zaprta. Izpovej ji ljubezen.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA

Bom. Brez skrbi.

TONČI

Kdaj?

MATIJA

Bom, ko bom pripravljen. Jutri.

TONČI

Kar zdaj daj!

Tonči odpre vrata.

OSMI PRIZOR

TONČI (pokliče)

Neža! Matija bi ti rad nekaj povedal.

Nežka se pojavi v okviru vrat.

Oblečena je v dolg plašč, ki jo pokriva od glave do peta. Tiha je. Sramežljiva.

Nekako plašna.

Matija je zelo presenečen.

MATIJA

Nisi mi povedal, da je, medtem ko dežuje, grmi in narava drevje lomi, zunaj v mrazu revica stala.

TONČI

Na toplem je bila. Ne skrbi. Sem gretje vključil. (Neži) Saj si zaklenila, ne bi rad, da mi kdo nov model tojote odtuji.

MATIJA

Jaz pa sem mislil, da ni vedela za tvoj obisk. Zdaj mi je jasno! Bila sta dogovorjena.

TONČI

Matija, Matija, razočaran sem! Govoriš, kot da Neže ni zraven. Se tako pozdravi žensko svojih sanj, te vprašam?!

Nežka zaihti.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

NEŽA

Vidim, da tukaj nisem zaželena.

MATIJA

Ne! Ne, Nežica, koprivica moja!

TONČI

No, to se pa že lepše sliši!

MATIJA

Vesel sem, da te vidim. Resnično!

NEŽA

Jaz sem tudi vesela.

Matija razširi roke v objem

MATIJA

Te lahko objemem, rožica, popek moj?

Matija jo hoče objeti.

Neža se umakne.

NEŽA

Ne bom se objemala.

Matija je presenečen. Roke se mu povesimo.

MATIJA

Kaaj?

NEŽA

Ne še zdaj. Ne takoj. Nisem še pripravljena.

TONČI

Neža, tako se nisva zmenila! Matija ti bo zdaj izpovedal ljubezen. To sem uredil. Potem pa grem. Zjutraj moram zgodaj vstat. Dobim novo pošiljko usnjenih sedežnih prevlek za *beemveje*. No, Matija, opravi to kot moški. Poljubi jo! Ti, Nežka, pa ne kompliciraj. Naj te objame, poljubi, usta na usta, in tako dalje. Dajmo! Akcija!

MATIJA

Tako ne morem. Počutim se, kot da snemamo pornografski film.

TONČI

Prav. Potem pa dajta sama! Grem. Neža, lepo bodi!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Tonči hoče oditi.

NEŽA

Počakaj!

MATIJA

Pojdi!

Tonči hoče oditi.

NEŽA

Tu bodi! Nočem da greš.

MATIJA

Izgini! Ne vmešavaj se več!

Tonči hoče oditi.

NEŽA

Ne premakni se!

MATIJA

Pot pod noge!

Tončiju je vsega dosti.

TONČI

Pa kaj vama je! Hočeta, da grem ali da ostanem?

MATIJA

Da greš!

NEŽA

Da ostaneš!

TONČI

Vesta kaj ... Zmenita se.

Tonči sede v Matičkov stol. Prekriža noge in roke, in čaka.

MATIJA

Nežka, zrela sončnica moja, razmislil sem in sprejemem tvojo, kako naj rečem, ponudbo.

NEŽA

Kakšno ponudbo? Jaz se nisem nič ponujala.

MATIJA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Klicala si me.

NEŽA

To pa ne.

MATIJA

Moje ime si kričala.

NEŽA

Nikoli!

MATIJA

Med tem ko ... No, ko sta ... Vidva ... Ko ti je silovito ... Trikrat.

Neža plane k Tončiju.

NEŽA

Povedal si mu. Prasec!

TONČI

Nekako sem moral vzbuditi njegovo zanimanje ... Ven me je metal.

NEŽA

Se pravi, da si ga prisilil?

TONČI

Nisem, *res* te ljubi. Matija, zini že! Povej, kar si povedal meni!

MATIJA (zmeden)

Kaj sem že povedal?

TONČI (zdrdra)

Da jo pogrešaš. Da sanjaš o njej. Da sta si usojena. Da si tudi ti si zaslužiš malo sreče. Saj končno ne moreš do konca življenja živeti z mamino žaro! In da ni sramotno, če moški sanja. Da je bolj sramotno, če si v življenju ne izpolni svojih tihih želja.

NEŽA

A ni to reklamni slogan za športni beemve 1200 S?

MATIJA (Tončiju)

Vse to si *ti* rekel!

TONČI

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Pa saj ni važno, kdo je kaj rekel. Jaz sem samo bral tvoja čustva in jih namesto tebe artikuliral. Glavno je predvsem to, da jo ljubiš.

NEŽA

Nočem se vsiljevat.

MATIJA

Jaz pa nočem, da me silijo, da nekaj rečem, kar nisem rekel.

NEŽA

Grem.

Neža hoče oditi.

MATIJA

Ne!!

TONČI

Ne!!

MATIJA (Neži)

Ljubim te.

Vsi trije za hip obnemijo.

TONČI

No, končno! Bravo, Matija! A je bilo to res tako težko?!

NEŽA (Matičku)

Jaz tebe tudi.

TONČI

Pa je opravljeno! Naprej bosta pa že znala sama. Grem zdaj.

Tonči se odpravlja proti izhodu.

Neža in Matija se zaljubljeno gledata.

TONČI

Jutri pripeljem komodo, preprogo, ogledalnik in še nekaj drobnarij ... Pokličem prej.

Odpira vrata.

TONČI

Če bosta še spala, pustim robo pred vrati. Vaju ne bom motil, golobčka. Če bi si pa kdaj zaželela nov avto pod ugodnimi pogoji, pa vesta, kje me dobita. Neža, srečna bodi!

Zapre vrata za sabo.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

DEVETI PRIZOR

Nežka in Matiček sama.

MATIJA

Nežka, pšenička moja, te lahko objamem?

NEŽA

Matiček, pleško ljubljani ... Pa daj!

Matija jo objame.

Objemata se.

Matijatove roke potujejo po njenem životu.

MATIJA

Zredila si se.

NEŽA

Res?

MATIJA

Ampak me sploh ne moti. Zdi se mi še bolj ... Še bolj ...

NEŽA

Ja?

MATIJA

Okroglo.

NEŽA

Tudi ti si se ... Spremenil. Na pleši imaš ... luskvico.

MATIJA

To je zaradi živcev. Koža se mi lušči, kadar sem nervozen. In nervozen sem precej. Konec prvega polletja bo. Moji lesarji so pa leseni. Bukovi! Pojma nimajo, da Zdravice ni napisal ansambel Lojzeta Slaka. No, in potem se mi iz samega obupa, ko vidim, kam drvi slovenski svet, pleša zaluskini. A te moti, jagodica moja?

NEŽA

Če tebe ne moti, da sem se poredila ...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA

Ah, kje pa! Raje imam, da je ženske malo več skupaj. Suhe južine so mi šle vedno zelo na živce. Daj, sladkorček moj, s čokoladico oblit, sleči plašč.

Neža sleče plašč. Matija ga vzame in nese do obešalnika pri vratih.

MATIJA

Pri suhica se človek vedno boji, da jim bo kaj zlomil, če jih bo preveč objel.

Neža se obrne.

Noseča je.

Lep, okrogel trebušček nosečnice v drugi polovici nosečnosti.

MATIJA

Pa tudi moja mamica je bila močnejše postave, tako da sem v resnici navajen ...

Matija obesi plašč in se obrne. Zagleda Nežo.

Obnemi.

Čez čas ...

MATIJA

Si se pa res ... Poredila.

Se gledata. Matija ne ve, kaj bi rekel.

MATIJA

Ampak, saj boš shujšala.

NEŽA

Čez štiri mesece.

MATIJA

Lahko tudi prej, če boš tako želela. Ti bom pomagal. Skupaj bova telovadila. Hodila bova na trim. Udarila bova eno shujševalno dieto. Montinjak. Kologice pravijo, da je zelo uspešen. In sobno kolo ti bom kupil. Pa trebušnjake bova skupaj delala. Moj kolega, tudi slavist, jih naredi vsako jutro sto in ima takšen pleksus, da mu ga vsi zavidajo. Tudi učitelj telovadbe. In jaz bom tudi shujšal . Solidarnostno. Mislim ... V trebuh. Odrekel se bom pivu. Pivo naredi takšen trebušček ...

NEŽA (ga prekine)

Trebuha nimam od piva.

MATIJA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Ne? Pa je tako videt. Naš ravnatelj ima točno istega in to zato, ker sam spije gajbo piva.
Na piknikih. Vsi v zbornici se zgražamo.

NEŽA

Sovražim pivo.

MATIJA

Kaj pa potem ...?

Matiji je nenadoma jasno ...

MATIJA

Nežka! Pa ne da si ...?

Nežka skesano prikima.

Matija je pretresen.

MATIJA

A je to mogoče?! Ne morem verjeti!

NEŽA

Res je.

Matija stopi do Nežke in jo objame.

MATIJA

Ne skrbi, zlatica moja! To bova skupaj premagala. V takšnih časih živimo, da je res veliko tega. Stal ti bom ob strani. Najboljše zdravnike bova dobila. Moji kolegici, tudi slavistki, so jo pred dvema letoma izrezali in je zdaj, kot da nikoli ni bilo nič ... Tri kile in še nekaj je tehtala.

NEŽA

A je bila punčka?

Matija obmolči.

MATIJA

Ne, bula. Ampak so ji jo uspešno odstranili. Potem je dala skozi še serijo kemoterapij in danes je ...

Matiček obmolkne.

Gledata se.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA

Hočeš reči, Nežika ... Da nisi ...?

NEŽA

Ne.

MATIJA (previdno)

A potem si ...?

NEŽA

Peti mesec. In nekaj čez.

Matija molči.

Sesede se v svoj stol.

Neža stoji sredi sobe in boža svoj trebuh.

MATIJA

S kom?

NEŽA

Ne vem.

MATIJA

Kako ne veš? Ženske to ponavadi vejo.

NEŽA

Nisem sigurna. Ravno sta se križala.

MATIJA

Kdo križala?

NEŽA

Ti in Tonček.

MATIJA

Kako križala?

NEŽA

Bil je začetek svetovnega prvenstva. In Tonči je bil tako razburjen. Kar tam ... Pred televizorjem se je zgodilo ... No, in tisti večer sem ga zapustila. In se preselila k tebi.

MATIJA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Ampak ... A se nisi preselila k meni kasneje ...? Šele čez štirinajst dni ... Ko si bila sama.

Rekla si mi ...

NEŽA

Štirinajst dni prej ali kasneje. Nikoli nisem bila dobra v datumih.

MATIJA

Potem je to ...

Pokaže na Nežin trebuh.

MATIJA

Potem je to njegovo?

NEŽA

In tvoje.

MATIJA (zmeden)

Mislil sem ... Mislil sem ... Pojma nimam, kaj sem mislil.

NEŽA

Čeprav je zelo malo verjetno, da je njegov.

MATIJA

Če pa si rekla, da sva se križala.

NEŽA

Matiček moj, pet let sem bila z njim, najbolj plodna leta sem mu dala, pa nič. Poleg tega, nisva skoraj nič občevala. Že mesece. Pravzaprav zadnje leto. Ohladilo se je med nama. Živela sva kot brat in sestra. Če ne bi bilo svetovnega prvenstva, ki ga je tako razburilo, sploh ne bi.

MATIJA

Ampak, gotovo pa ni, da sem jaz avtor ...

NEŽA

Avtor?

MATIJA

Oprosti Nežica, to je nekaj novega zame, nimam izkušenj in zato ne najdem pravih besed

... Navaditi se moram.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

NEŽA

Mislím, da si ti ... Da je to ...

Neža si pogladi trebušček.

NEŽA

... tvoje. Takšen občutek imam, ki me od znotraj preveva. Ja, Matiček, mislim, da si ti ....
avtor.

DESETI PRIZOR

Matija stopi do mamičine žare.

MATIJA

Mamica moja, zakaj smo slavisti vedno na preizkušnji? Kje je tisto mirno življenje, ki si mi ga obljubljala. *Ukvarjanje z jezikom, sinko moj, je mirno, kabinetno delo. Bodi pedagog! Ukvarjaj se z najsvetejšo rečjo na svetu: z materinim jezikom. Pa še dva meseca plačanih počitnic boš imel. Dušni mir in počitnice! Kateri poklic ima to, te vprašam, sinek moj zlati?* Pa te zdaj jaz vprašam, mamica moja, kje je dušni mir? Že prej ga ni bilo. Nikoli ga ni bilo. Al prav se piše kasha ali kaša? Al solnce ali sonce? Al rudeče ali rdeče? Ali pa prav je bralec ali bravec ... *se šola novočrkarjev srdita z ljudmi prepira starega kopita* ... Al je kontejner ali pa samo zabojnik? Al zgoščenska ali cede? Al v vladi ali u vladi? Vse noči sem se premetaval v dilemah. Čez dan študiral in prebiral, ponoči pa hude more in nemiren sen. In ko sem mislil, da je minilo, da že končno *podplat je koža čez in čez postala*, se je pojavila Nežka. In dileme so se nadaljevale na življenjskem področju. In tako zdaj ne vem. Sem avtor ali samo uporabnik? Sem oče ali samo prijazen striček? Bom imel dom ali samo zavetišče za samohranilke? Ah, mamica! Ne zmorem več. Ne zmorem sam. Ko bi prišel vsaj kakšen namig, po kateri poti naj krenem, v katero smer naj se odločim. Mamica mila, zakaj si se v pepel spremenila, zakaj si me zapustila?! Vsaj kakšno znamenje bi potreboval!

Trkanje.

Močno trkanje na vhodna vrata.

ENAJSTI PRIZOR

Matiček se razveseli.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA

Je to znamenje, mamica moja?

Matiček hiti odpirat.

Odpre vrata.

Pred vrati Tonči, ki mimo Matička nemudoma vstopi v sobo.

TONČI

Neža, ključke od avtomobila si mi pozabila vrniti.

Tonči izpuli Neži ključke iz rok.

TONČI

Hvala. Ne se pustiti motiti. Nadaljujta, kjer sta nehala ... Bom kar šel.

Matija zapre vrata in mu zastavi pot.

MATIJA (strogo)

Opala! Takole je pa ne bomo podurhali.

TONČI

Kaj?

MATIJA (zelo energično)

Podurhali. Stilno zaznamovana beseda. Izvor iz narečja. Pomeni pa pobegniti, naskrivaj se potuhniti, hitro izginiti ... Skratka, oprostite Nežka, *spizditi*. Sem bil dovolj jasen?

TONČI

Še kar. Čeprav sem presenečen. Nikoli ne bi pričakoval od profesorja slovenščine takšne besede ...

MATIJA (ga prekine)

Kadar sem razburjen, ne izbiram besed. In zdaj sem *zelo* razburjen. Sedi!

Ga posadi na stol.

TONČI

Nimam veliko časa, zjutraj na vse zgodaj dobim pošiljko prevlek za novi model ...

MATIJA (ga prekine, še bolj energično)

Se mi zdi, da mi dolguješ pojasnilo.

TONČI

Se ti zdi?

MATIJA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Poglej!

Matija pokaže na visoko nosečo Nežo, ki stoji sredi sobe.

TONČI

Nič ne vidim.

MATIJA (zelo preteče)

Ne se delat norca iz poštenih slavistov! Samo to ti rečem!

TONČI

Saj se ne delam norca ... Ampak, res ne vidim nič nenavadnega. Nič, kar bi bilo omembe vredno.

MATIJA (ponori)

Nategnit si me hotel!!

TONČI

Ne! Nisem takšen tip.

MATIJA

Oba sta me hotela nategnit!

Neža zajoka.

Izbruhne.

NEŽA

Bom pa samohranilka! Neporočena mati! Kaj me briga! Pa otrok ne bo imel očeta! Bo pa zafrustriran! Za celo življenje zaznamovan! Prikrajšan!

TONČI

Neža, ne tako!

MATIJA

Nežka, saj ni tako hudo!

NEŽA (silovito)

Brez očeta bo taval po svetu! Zasmehovan! Poniževan! Nič kriv, vendar do smrti ožigosan!

TONČI

Zdaj pa že krepko pretiravaš.

MATIJA

Nežka, nisem tako mislil ... Hotel sem, da razčistimo. Kdo od nas treh je oče?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

TONČI

Od nas treh?

MATIJA

Lapsus lingua.

TONČI

Ne poznam. Poznam samo Corsa laguna. Dvosed. Oplov najnovejši model.

MATIJA

Od naju *dveh*, sem mislil reči. Kdo od naju je starš? Za mater smo lahko gotovi.

TONČI

Ja, se na daleč vidi.

MATIJA

Torej: kdo je oče? To je tu vprašanje.

TONČI

Matija, razočaral si me. Mislil sem, da jo ljubiš in če jo ljubiš, je najbrž res vseeno, kdo je oče.

MATIJA

Ne, pa ni tako vseeno. Sploh, ker me je zapustila ...

TONČI

Spet govoriš, kot da Neže ni tu.

NEŽA

Jaz se ne grem več! Podajata si me, kot da sem na razprodaji. Nobenemu se ne ponujam! Pristala sem, da se vrnem k tebi, Matija, ker sem se zmotila, ko sem te zapustila. Zmedena sem bila. Premamil me je.

TONČI (ogročen)

Neža, *premamil*? Saj nisem mamilaš!

NEŽA

Rekel si, da se boš poboljšal. Pa se nisi. Ko sva prišla domov, me je čakala gora posode. Štirinajst dni nisi pomil krožnikov. V kopalno kad si jih zlagal.

TONČI

Stuširati sem jih hotel čez vikend.

NEŽA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Pral nisi, niti posesal nisi, niti odpiral oken, smeti nisi ven nosil ...

TONČI

Vse to sem mislil postoriti, ko bi se ti vrnila, da bi videla, kako čistim, pospravljam, sesam ... Da bi videla, kako sem se poboljšal. Potem pa si ti zavihala rokave. Nisem se hotel vmešavat.

MATIJA

Nežka, sončnica zlata, pustimo to ... Samo to povej, kdo je oče. Če rečeš, da sem jaz, tega gumpca vrževa ven in greva takoj v posteljo ...

TONČI

Gumpca?

MATIJA (jezno)

Spet stilno zaznamovana beseda. Najbrž pa predvidevaš, kaj pomeni.

TONČI

Se mi zdi, ja.

MATIJA

No, Nežka! Na tebi je vrsta!

TONČI

Kdo od naju te je oplodil? Kaj se tebi zdi?

Oba se zazreta v Nežo.

Neža ne ve, kaj bi ...

NEŽA

Ne vem ... Res ne vem. Svetovno prvenstvo je krivo. Če ne bi bilo finala, bi lahko z gotovostjo rekla: Matiček, samo ti si bil, Tonči se me že mesece ni dotaknil. Tako pa ...

Tonči plane pokonci. Objame Matijo okrog ramen.

TONČI

Matija, tvoj je! Zakaj se upiraš?! Oče boš. Nežka te ljubi. In tudi jaz te imam rad.

MATIJA

To mi ne pomeni veliko.

TONČI

Tvoj otrok te bo imel rad. Rekel ti bo: *Ata! Ati! Očka! Oči!* Ga slišiš? Ga vidiš? Kako se s svojimi drobnimi ročicami steguje k tebi in ponavlja: *Ata! Ata! Ata! Ata! Ata!*

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA

Rad bi bil popolnoma prepričan.

TONČI

Podoben ti je!

MATIJA

Kdo?

TONČI

Imam fotke. Poglej!

Tonči iz žepa potegne fotografije.

TONČI

Sam se prepričaj!

MATIJA

Kaj je to?

TONČI

Bila sva na ultrazvoku in takoj, ko sem jih videl, sem si rekel: Čisti Matija! To je Matičkov otrok!

Matija pazljivo pogleda fotografije ultrazvoka.

MATIJA

Nič ne vidim.

TONČI

Poglej, tu ima glavico ...

Tudi Nežka pogleda ...

NEŽA

Tukaj pa ritko ...

TONČI

In prstke. Vseh deset prstkov. In dve nogi in dve roki ... In ...

MATIJA (ganjeno)

... lulčka.

TONČI

Ja, in lulčka! Čisti ti!

Vsi trije razneženo gledajo fotografijo.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA

Pa res!

TONČI

No, to je torej urejeno. Grem zdaj. Lepo se imejta. Pa pokličita kaj.

Tonči se odpravi k vratom.

Matija ga ustavi.

MATIJA

Počakaj!

TONČI

Kaj je spet!? Imaš svojega otroka, žensko, ki te ljubi, kaj bi zdaj še rad?

MATIJA

Fotografije z ultrazvoka niso noben dokaz.

TONČI

Kako da ne! Podoben ti je! Poglej!

Tonči kaže na fotografiji.

TONČI

Isti nasmeh, isti nezadovoljen skremžen obrazek ... Če te ne bi poznal, bi vedel, da je to tvoj otrok.

MATIJA

Ti res misliš, da sem jaz butec? Res, da sem bolj kabinetni tip, idiot pa nisem!

TONČI

In plešast je tudi! Evo, poglej! Ista pleša! Tvoj je. Garant!

MATIJA

Tudi ti si plešast.

Matija utihne. Še enkrat bolj natančno pogleda fotografijo.

TONČI

Ampak moja pleša je drugačna. Ta je *stoposto* tvoja!

Vsi trije obmolknejo.

Neža si obleče plašč.

NEŽA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Pokličita mi taksi. Grem.

MATIJA

Kam?

TONČI

Kam?

NEŽA

K mami.

TONČI

Počakaj, Neža!

Neža se ustavi.

Tonči zavzdihne.

TONČI

Nekaj vama nisem povedal.

NEŽA

Vse si povedal. Oba sta vse povedala. Pa kaj vidva mislita, da ne morem imeti sama otroka. Zdaj so čisto drugi časi. Same imamo lahko otroke. Še boljše jih lahko imamo! Ne rabimo vas!

MATIJA

Nežika, ljubka, kako boš zmogla? Mislim finančno? Časi so dragi! Stiska vsake toliko hudo tare!

NEŽA (samoumevno)

Ne bo problema. Vidva bosta plačevala! Mislim, eden od vaju.

TONČI

Če pa nismo prepričani ...

NEŽA

Tožila vaju bom. Za začetek kar oba. In potem bo sodišče odredilo krvne preiskave ... Sem videla na televiziji. V sobotni seriji: *V rokah pravice*. Čisto isti primer.

MATIJA

Sodišča so počasna, to lahko traja ...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

NEŽA

Nič hudega, saj bosta za nazaj plačala. Z obrestmi vred.

TONČI

Počakajta! Počakajta!

Tonči stopi med njiju.

TONČI

Nekaj vama moram priznati. Do sedaj sem skrival, zdaj naj pride resnica na dan!

NEŽA (naveličano)

Sama ušesa so me.

MATIJA

Mene tudi.

TONČI

Otrok ni moj. Lahko sta mirna. Neža, lahko se brez slabe vesti omožiš z Matičkom!

MATIJA

Kako?

NEŽA

Naenkrat si tako zelo prepričan.

TONČI (usodno)

Ne morem imeti otrok.

Vsi trije obnemijo.

MATIJA

Spet ena tvoja nova finta!

TONČI

Imam črno na belem.

Potegne iz žepa dokument.

TONČI

Pregledat sem se dal.

NEŽA

Kdaj?

TONČI

Takoj, ko si mi povedala ... Sumljivo se mi je zdelo. Pet let sva se osemenjevala, pa nič. Ko si pa od slavista prišla, pa takoj noseča ... Hotel sem se prepričati. In sem opravil teste. Genetska napaka. Premalo živi bičkarji. To je vsa resnica. Jalov sem kot župnikovo stranišče.

NEŽA

Zakaj mi nisi povedal?

TONČI

Bilo je preveč boleče. In sramotno. Kaj ko bi se razvedelo! Da sem neploden. Si predstavljata, kako bi govorili: *Tonči, ki prodaja beemweje, mercedese in toote ima pa meglo namesto sperme!* Pojma nimata, kako so ljudje hudobni. To bi bilo tudi slabo za moj biznis. Kdo bi hotel avtomobile kupovati od človeka, ki je jalov! Nehote kupci pomislijo, da je tudi z avti kaj narobe. Na primer z pumpami za vbrizgavanje bencina. Kar je pogosta napaka pri beemvejih. In jaz bi bil kriv.

NEŽA

Oh, Tonči, zakaj si tako dolgo nosil to skrivnost v sebi?! Meni bi lahko povedal. In že ko sva začela, bi lahko preveril! Ne bi vseh teh let s tabo stran vrgla.

TONČI

Hvala.

MATIJA (ganjeno)

Potem je otrok moj?

TONČI

Stoodstotno. Razen, če ni Neža vmes imela še ...

NEŽA (mu zelo resni zagrozi)

Če dokončaš, kar si začel, ne boš samo jalov, ampak tudi kastriran!

TONČI

Pardon. Samo pomislil sem ...

MATIJA (ganjeno še bolj)

A mi lahko še enkrat pokažeš fotografije?

Tonči mu jih da.

TONČI

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Izvoli. Tvoje so. In otrok tudi.

Matija si jih zaljubljeno ogleduje.

TONČI

Takoj, ko mi je Neža povedala, da je noseča, sem vedel, da moram nekaj storiti. No, najprej sem mislil vse skupaj zamolčati in se pretvarjati, da je dete moj ... Saj ne bi nobeden vedel. Oba sva plešasta. Tako da nihče ne ve, kakšne barve las sva imela, ko sva bila še mlada in lasata.

MATIJA

Jaz sem bil svetlolas. S kodrčki.

TONČI

Jaz pa črn. Kot oglje. Ven so udarili davni geni. Moj dedek je imel na dolenskem odpad s starimi avtomobili ... No, pa saj je vseeno ... Potem pa, ko je rasel Nežin trebuh, je premosorazmerno z njim rasla tudi moja slaba vest. In sem vedel, da ti jo moram vrniti. V resnici sem visoko moralen človek. Zelo sem ponosen nase. Tako, zdaj pa grem. Nazaj v svojo jalovo samoto prodajalca avtomobilov.

Tonči s solzami v očeh odide proti vratom.

Na pragu se še enkrat obrne nazaj k Neži.

TONČI

Neža!

NEŽA (tudi ganjena)

Ja?

TONČI

Srečna bodi! In vedita: Tonči vaju ima rad!

Tonči odide.

DVANAJSTI PRIZOR

Matiček in Neža se objameta.

MATIJA

O, Nežka moja, sladkorna pesica ljubljena!

NEŽA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

O, Matiček moj, pušelček zimzeleni!

MATIJA

Poskusila bova, kajne, da bova?

NEŽA

Bova, bova, kužek debelčkani!

MATIJA

Ampak ... Morava biti previdna ...

NEŽA

Kako to misliš *previdna*, Matiček moj?

MATIJA

Da ne bi kaj vmes skočilo. Kakšen tvoj brat, kakšen tvoj bivši, kakšno *presenečenje*, ki se spremeni v darilo.

Neža obmolkne.

NEŽA

Ne zaupaš mi.

MATIJA

Previden sem. Saj veš: kogar kača piči ...

NEŽA (plane)

Hočeš reči, da sem kača ...

MATIJA

Ne, to je ljudski pregovor. Kogar kača piči, ta se zvite vrvi ...

NEŽA

Še enkrat si mi rekel, da sem kača!

MATIJA

Ne, ne razumeš!

NEŽA

Pod srcem tvojega otroka nosim, ti pa meni: *kača*.

MATIJA

Ljubica moja ...

NEŽA

Zdaj se pa odloči: sem ljubica ali kača?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA

Pustiva to.

NEŽA

Razčistiva to!

MATIJA

Nima smisla, Nežka. Hotel sem samo povedati, da bi rad, da sva previdna. Mamica mi je rekla ...

NEŽA

Spet tvoja mamica!

MATIJA

Ko je bila še živa, mi je rekla ...

NEŽA

Me ne zanima.

Matija vzame s police mamino žaro.

MATIJA

Zdaj bova dobila otroka ...

NEŽA

Zato bova dala mamu v omaro. Na dno. Med stare čevlje.

MATIJA

Nežka, počakajva še malo. Niti poznava se ne dobro.

NEŽA (zelo ogorčena)

Kaj takega! Noseča sem z njim. Šest mesecev!

MATIJA

Bodimo natančni! Pet mesecev in sedemnajsti dni ... Če računam, da sem te oplodil takoj prvi dan ...

NEŽA

Pet mesecev in sedemnajst dni! On pa, *da se ne poznava dobro!*

MATIJA

Pa saj se res ne. Kaj če me spet pošlješ po krompir in jaz, ko se vrnem, spet najdem neznanega moškega, kako šviga okoli stola kot kakšen martinček ...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

NEŽA

Poslala sem te po sol, ti si prinesel pa krompir.

MATIJA

In sol. Za vsak primer. To me je mamica naučila.

Matija se spet pogovarja z mamo.

MATIJA

Kajne, mami? Tako si mi vedno govorila: *Če nisi prepričan, Matiček, med dvema možnostma, izberi obe.* In tako sem ravnal. Prinesel sem sol in krompir, in našel sem neznanca v stolu pri moji Nežki.

NEŽA

Ni bil neznanec, ampak moj Tonči.

MATIJA

Zame popoln neznanec. Poleg tega nisem povsem prepričan, da se zgodba ne bo ponovila. Vsled te slabe izkušnje, bi rad nekaj časa živel po tvojih nasvetih, mamica?

NEŽA

S kom se pogovarjaš? S pepelom ali z mano?

MATIJA

Vedno si mi rekla, mamica moja: Matiček, če nisi v kaj povsem gotov, sedi in razmisli. Nikamor se ne mudi. Slavisti ne smemo biti zaletavi.

Matija sede za mizo. Predse položi mamino žaro in se z nji pogovarja kot da bi pred njim sedela živa mamica.

MATIJA

Mamica, vem da ti to, kar ti bom zdaj povedal, ne bo všeč ...

NEŽA

Meni tudi ni.

MATIJA

... odrasel človek sem, imam čez petdeset let in lahko samostojno in pogumno izražam svoja čustva. Torej, mamica, poslušaj ... Nežko imam rad.

NEŽA

No, to mi je všeč.

MATIJA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

In oženil se bom z njo.

NEŽA (plane)

Kdaj?

Se obrne k Neži.

MATIJA

Počakaj, koprivica cvetoča, z mamico ogovorim.

Se spet obrne k mamici.

MATIJA

Torej, mamica, kot sem rekel, z Nežko bova imela otroka. Fantka. Slavista. Nikar se tako kislo ne drži. Saj vem, da si vesela, ker se bo rod ljudi, ki so občutljivi za materin jezik, nadaljeval ...

NEŽA (jezna)

Vse kar je prav ... Matiček, z mano se pogovarjaj!

MATIJA

Do te točke je vse v redu, mamica, vendar ne bi se rad opekel ... Lepo po vrsti, kot so hiše v Trsti ...

Neža plane in pograbi žaro.

NEŽA

Nehaj se pogovarjat s pepelom!

MATIJA

Samo še malo, srakica moja, samo da mi mamica svetuje ...

Matija ji izpuli žaro in jo spet položi predse na mizo.

MATIJA

No, mamica ... Sklenil sem, da bova z Nežko nekaj časa samo prijatelja. Ne bo stanovala pri meni. Obiskovala se bova. Moram spet najti izgubljeno zaupanje. Tako kot si me ti učila: *Ni dovolj ljubezen, važno je zaupanje. Na stara leta, ko ljubezen ugasne, ostane samo še vzajemno zaupanje, ki nas spremlja do smrti.*

NEŽA

Zdaj pa dovolj!

Neža pograbi žaro z mamičini pepelom.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

NEŽA

Takoj gre v omaro!

Matiček tudi pograbi žaro.

Vsak od njiju jo drži na svojem koncu.

MATIJA

Pusti mamico! Rad bi končal ...

NEŽA

Ne bo se več mešala v najino razmerje!

Vlečeta žaro vsak k sebi.

MATIJA

Kako naj se?! Saj je mrtva.

NEŽA

Kaj se pa potem pogovarjaš z njo!

MATIJA

Tako sem navajen. Kadar sem nervozen ... To me pomirja ... In zdaj sem zelo nervozen.

Pred desetimi minutami še nisem vedel, da sem oče. Daj jo sem, da se pogovorim do konca ...

NEŽA

Stran jo bom vrgla!

MATIJA

Pusti jo!

Vsak vlečeta na svojo stran.

Žara jima zdrsne iz rok, pade na tla in se razbije.

Pepel se razsuje.

MATIJA (milo zajamra)

Joj!

NEŽA (si oddahne)

Hvala bogu!

MATIJA

Kako bova pa zdaj? Ko nismo več trije?

Zatemnitev.

Konec drugega dejanja.

EPILOG

Prizorišče:

Isto kot v prvem dejanju.

PRVI PRIZOR

Na sredi pogrnjena miza. Za mizo nekdo bere časopis. Časopis ima odprt pred sabo. S časopisom si pokriva obraz. Človek, ki bere časopis, je oblečen v pisano jutranjo haljo. Rožice in metuljčki. Tako je zakrit, da ne vemo, kdo je. Nežka ali Matiček, to je zdaj vprašanje?

Prva jutranja poročila.

Iz kuhinje pride Matiček. Tudi on je v jutranji halji. Isti vzorec. Rožice in metuljčki.

MATIJA

A boš jajčka?

Oseba, ki bere časopis ne odgovori.

MATIJA (ponovi, malce nejevoljno)

A boš jajčka, sem vprašal?!

Časopis se spusti izpred obraza ... Zagledamo Tončka.

TONČI

Tako kot vedno.

MATIJA

Samo, da vem.

Matija izgine v kuhinji.

Tonči se pretegne in zazeha.

TONČI (v kuhinjo)

Da ne bojo preveč zapečena ...

Iz kuhinje se vrne Matija s ponvijo in jajci.

MATIJA

Vem. Na vrhu mora biti še sluz. Brrr! Kako se to meni gabi!

TONČI

Jaz pa to obožujem!

Matija mu strese jajca na krožnik. Potem sede za mizo. Nalije kavo.

Tonči pomaka kruh v jajčka.

TONČI (s polnimi usti)

Brcal si me.

MATIJA

Ne govori s polnimi usti!

Tonči pogoltne.

TONČI

Vso noč si me brcal. A lahko nocoj spiš na drugi strani, pri oknu?

MATIJA

Ni problema.

Jesta.

TONČI

In slovarje tudi daj na svojo stran. Ponoči me tiščijo. Ves sem v žuljih.

Matija prikima.

Jesta.

DRUGI PRIZOR

Vstopi Nežka. Oblečena je v haljo iste barve in vzorcev kot oba moška. Rožice in metuljčki.

Nežka gre do mize.

NEŽA

Dobro jutro.

Nežka poljubi Matička na usta, potem pa še Tončka.

MATIJA

Dobro jutro, gobica!

TONČI

Jutro, mucica!

Nežka sede za mizo. Matija ji natoči kavo. Tonči vanjo strese žličko sladkorja in pomeša. Nežka srkne.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Pijejo kavo.

Prva jutranja poročila.

NEŽA

Nekdo je smrčal.

Tonči s prstom pokaže na Matijo.

MATIJA

Res? Nisem nič slišal.

NEŽA

In brcal me je nekdo.

Tonči spet s prstom pokaže na Matijo.

MATIJA

Nocoj bom spal na drugi strani, pri oknu. Na tvoji levi, sončnica.

Neža prikima.

TONČI

Jaz pa na desni. Bova zamenjala, mucica.

Neža prikima.

Pijejo kavo.

TRETJI PRIZOR

Otroški jok iz spalnice.

Vsi trije pogledajo v smeri spalnice.

NEŽA

Kdo je na vrsti?

Tonči pokaže na Matička.

MATIJA

O, ne! Jaz sem bil prejšnji teden.

NEŽA

Res je. Matiček je bil prejšnji teden.

TONČI

Ja? Se mi je zdelo, da sem bil jaz ...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Neža in Matija odkimata.

Tonči vstane.

TONČI

Prav.

Gre proti spalnici.

MATIJA

Namaži mu ritko z novo kremico. Takoj levo ob previjalni mizici je *Bibiskin*. V zbornici mi jo je priporočila kolegica. Ima dvojčka z učiteljem telovadbe. *Bibiskin* se blazno obnese.

Tonči prikima in izgine v spalnici.

TONČI

Res pa je, da bi lahko bilo ime kremice v slovenskem jeziku. S tem sva se s kolegico strinjala, čeprav se ne strinjava v vsem. Ona je še vedno prepričana, da je bolj pravilno *bravec* kot pa *bralec*. Zagovarja tezo, da je branje delo ... *delavec* ... končnica *vec* ... in *bravec* ... tudi končnica *vec* ...

Matija utihne, ko vidi, da ga Nežka ne posluša.

Matija in Neža srkata kavo.

MATIJA

Ta teden jaz perem. Lika pa Tonči.

NEŽA

Kdo pa kuha?

MATIJA

Do srede jaz, potem pa spet on.

NEŽA

Samo, da ne bo od srede naprej spet samo segadin.

MATIJA

Ne bo. Sva imela kratek tečaj. Zdaj zna tudi različne rižote. Rožota z radičem se mu je odlično posrečila.

NEŽA (presenečena)

A v soboto je Tonči kuhal?

MATIJA

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Ja, sem mu dovolil.

NEŽA

Super je bilo. Čestitam!

MATIJA

Hvala. Sem pač dober pedagog, kaj čem!

NEŽA

O, grumpek sladki, kako smo važni! Daj da te poljubim!

MATIJA

Izvoli, krompirčica moja!

Ji nastavi plešo.

Neža ga poljubi.

MATIJA

Hvala. A boš še kave?

NEŽA

Ne smem. Me potem zgaga peče.

Neža odrine skodelico.

Matija si nalije še kave.

Dojenček preneha jokati.

Neža in Matija se ozreta proti spalnici.

MATIJA

Mali ga ima zelo rad.

NEŽA

Obožuje ga.

MATIJA

Skoraj tako kot mene.

Matija srka kavo.

Neže se zazre v daljavo.

NEŽA

Naš mali ima tako goste črne laske.

MATIJA

Ampak skodrane.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

NAŽA

Ja, takšne črne laske s kodrčki.

Matija zadovoljno prikima.

NEŽA

Apropo ...

MATIJA

Ja?

NEŽA

Kaj bo za kosilo?

MATIJA

Riba.

Neža se nasmehne.

MATIJA

Za tri.

Zatemnitev.

Konec igre.